

**A szolgád szomjas, áhítja szavad:
Beszélj, Uram, hogy megtaláljalak!
Szólj hozzám a kósza szélből,
Éjben felizzó tiszta fényből,
Csobogja halkán csevegő patak:
Beszélj, Uram, hogy megtaláljalak!**

**Ha tudom: nélküled üres az élet,
S szívemből akarok követni Téged
Mért rossz a lépés, gyengék a
szavak
Szólj hát, Uram, hogy
megtaláljalak!**

**Mert fájhat mosoly, és azért jó a
könnyem
Hogy ma a keresztem mért viszem
könnyen,
Ha tegnap lerogytam súlya alatt?
Segíts, Uram, hogy megtaláljalak!**

**Azt mondd Igédben ott él a
lényeg:
Tudni és tenni együtt Igédet
És hinni, hinni! Az Ige Te vagy,
Beszélj, Uram, mert hallom a
szavad!**

**Tudni és tenni, belül derűsen
És el nem hagyni egy csöppnyi
betűt sem.
Akkor jön békéd, mint derűs
patak.
Szeretlek, Uram! Hallom a szavad!**

(Gyombolai Márton: Beszélj, Uram!)

**XXVI. évfolyam 11. szám
2019. november**

Bulányi György: Közös nevező	4205
Pethő Tibor: Párttitkárok soha nem...	4208
Kovács Tádé: A kommunizmus áldozatai	4211
Marti Z. – Pintér L.: Nagyon szeretném, ha	4213
Cedric Prakash: Keresztények, ébresztő!	4216
Bulányi György: Ökológia és közösség	4218
Székely János: Ne kényszerítsék...	4200
Inczedy Péter: A pénz-póráz két oldala	4221
Király Ignác: Bokormisszió	4223
Bajai Éva: Feltétel nélkül?	4223
Barcza Barna: Rendhagyó elmélkedés	4224
VERSEK	4225
Miklovicz László: Homília	4227
GRATULÁLUNK!	4228

*«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért,
mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»*
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY KÖZÖS NEVEZŐ

Az, amelyen állva megszólítható minden ember. S ez csak az lehet, amire mindenki igent mond. Van ilyen közös nevező? Van. A lelkiismeretünk hangja. Erre hajlandó mindenki figyelni? Nem hajlandó rá, de ettől függetlenül azért csak hallja ezt a hangot. Ez a hang tartalmazza azt a nagy nyilvánvalóságot, amelyre senki sem tud önmagában – belül – nemet mondani. Ez az a nagy nyilvánvalóság, aminek tartalmát ki is kell mondanom. Nekem. Kimondom: Senkinek sem lehet joga semmiféle kiváltságra. Ezután pedig azonnal meg kell állapítanom valami nagyon szorosan ide tartozót. Azt, hogy ugyanakkor – és természetünknel fogva – másra sem törekszünk, mint a kiváltságra. Anyánk kedvence, apánk kedvencei szeretnénk lenni, s nehezen

viseljük, ha csak annyira becsülnek minket, mint testvéreinket. Kinőjük ezt a törekvésünket, ha kinőjük.

Természetfeletti?

Van, amit nem növünk ki. Aki ezt a valamit is kinövi, az az eretnek. Mi az, amit nem szabad kinőnünk? Hát csak azt, hogy valakik, még pedig a mi társaságunk adja ki Isten kedvenceit. A miénk, s bizony kilöknek saját társaságunkból bennünket, ha ezt tagadjuk. Mit nem szabad tagadnunk? Azt, hogy a mi társaságunk kapta Istentől – a kinyilatkoztatást. Sok tonna könyvet írtak már arról, hogy mi is ez a kinyilatkoztatás, de azért mindent el lehet mondani egy mondatban is. Ezt fogom tenni. A kinyilatkoztatás – egy mondatban – tehát Istentől érkező olyan eligazítás, melynek birtokába nem juthatunk a magunk emberi természetének erejéből. Azaz a kinyilatkoztatás olyan eligazítás, amelyet Istentől nem emberi természetünk alapján kapunk: a kinyilatkoztatás a természetünket meghaladó, azaz természetfeletti mondanó eligazítás. E kinyilatkoztatás fogalmából már következik is, hogy ez bizony nem lehet közös nevező az ember, az emberiség számára. Ez a kinyilatkoztatás csak azok számára lehet közös nevező, akik hajlandók igazodni hozzá. Már pedig ezt a kinyilatkoztatást valaki vagy valakik kapták, s e valakiknek még soha sem sikerült a maguk kinyilatkoztatását az emberiséggel elfogadtatni. Példának megemlíthetem azokat, akik azt mondják, hogy ők Jézustól kapták ezt a kinyilatkoztatást. Akik ezt mondják magukról, ezernyi egymástól különböző hitvallásban rögzítik azt, amit Jézustól eredőnek vallanak. Jó, ha csak pokolra küldik az övékétől különböző hiteket vallókat, s nem igyekeznek vallásháborúkkal ki is irtani őket az élők soraiból.

Értelmünkkel megragadható?

Ebből következik, hogy az Istentől az ember számára érkező eligazítás nem lehet természetfeletti, amelyet egy kiváltságos valaki, esetleg valakik kapnak az Istentől. Egy ilyen eligazításnak akkor van értelme, célja, haszna, ha az ember, az emberiség számára használható, azaz mindenki számára érthető, és létünk alakításában bennünket előbbre visz. Ha értelmünkkel nem belátható, ha létünket nem gazdagító, akkor az eligazítás a közös nevező megteremtése céljából használhatatlan. A legelső kérdés tehát, melyre válaszolnunk kell, hogy lehetséges-e ez az ilyen eligazítás. Azt állítom, hogy minden teremtmény tudja, hogy mit kell tennie, a giliszta is, a katicabogár is, meg a macska is. Lehetetlen, hogy csak az ember ne tudná, hogy mit kell tennie. Ezen a ponton tudatosítunk kell magunkban, hogy dolgozatunkban eddigelé egy előfeltevéssel éltünk. Azzal az előfeltevéssel, hogy a bennünket körülvevő világ Teremtőből és

teremtményekből áll. A giliszta, a katicabogár, a macska – teremtmények, s ezeknek van végső okuk is. Ez a végső ok pedig az Isten. Majd meglátjuk a későbbiek során, hogy ez az előfeltevéssünk tarthatónak bizonyul-e. Az eligazításnak, a kinyilatkoztatásnak beprogramozottnak kell lennie minden teremtményben. Benne kell lennie a teremtmények természetében annak, hogy mire használják kapott létüket. Ha tehát kinyilatkoztatásról beszélünk, akkor annak természetinek kell lennie, ugyanúgy ahogyan természeti ez az eligazítás az emberalatti világban. S ami van, az lehetséges is.

Magunktól nem jöhetünk rá?

A giliszta, a katicabogár, a macska képességei számára teljességgel megragadható, hogy mit kell tennie. Az ember sorsa nem lehet mostohább, mint az övéké. Az ember számára is megragadhatónak kell lennie a maga rendeltetésének. Ez annyit jelent, hogy a Végső októl származó információnak, eligazításnak az ember képességeivel megragadhatónak kell lennie. Értelmével átláthatónak, akaratával megragadhatónak, érzelmeivel átélhetőnek kell lennie. Ha képes megragadni, akkor ebben az eligazításban nem lehet olyasmi, amire az ember a maga természetes fejlődése során ne jöhetne rá. Mindez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a kinyilatkoztatás vagy értelmünkkel megragadható, vagy nem ragadható meg értelmünkkel, s akkor haszontalan számunkra. Ha kinyilatkoztatás tartalma értelmünkkel megragadható, akkor viszont fejlődésünk során emberi természetünk birtokába juthat. Tehát a kinyilatkoztatás nem lehet egyfelől természetfeletti, másfelől értelmünket meg nem haladó. Ha természetfeletti, akkor értelmünket meghaladó. Ha értelmünket meg nem haladó, akkor pedig nem természetfeletti.

Hányféle eligazítás?

Mindez azt is jelenti, hogy végső célunkat, rendeltetésünket illetőleg csak egyetlen eligazításunk van, és nem kettő. Mi lenne ez a kettő? Egy filozófiai, amely a gondolkodástörvények segítségével dolgozik és egy hittudományi eligazításunk, amely nemcsak a gondolkodástörvényekre támaszkodik, hanem ezenfelül még értelmünkkel át nem látható, csak hittel elfogadandó információkra is épít. Ha volna ilyen második fajta, hittudományi eligazításunk, azonnal siralmasabb helyzetbe kerülnénk, mint amilyen a giliszta, a katicabogár, a macska helyzete. Az ő kapott eligazításuk egyértelmű és közös nevezőt teremtő. A mi feltételezett hittudományi eligazításunk értelemmel nem igazolható, nincs rá semmi szükségünk. Csak egy vagy több személy hitére támaszkodik, azaz olyan állításokra, melyek nem igazolhatók a gondolkodástörvények segítségével. Tudunk mi,

emberek a magunk erejéből, azaz a természetünk alapján is, nem igazolható hiteket gyártani. Istenre nincs szükségünk ahhoz, hogy ebbe belesegítsen.

Szükségünk van a természetfeletti, hittudományi eligazításokra?

Hogyan is mondhatok ilyent? A bennünket körülvevő, akár érzékelhető, akár érzékelési lehetőségeinken túli valóság sokkal gazdagabb, sem mint hogy az ember ezt a valóságot átláthatná. Hát nem vágyódsz ezeket is látni? Ha vágyódom, ha nem vágyódom, semmiképpen sem láthatom a valóság teljességét. Csak tudomásul vehetek olyan információkat, melyek vagy igazak, vagy nem. Szükségem van rájuk? Szükségünk van rájuk? Már mint mindnyájunknak, az emberiségnek szüksége van-e rájuk? Nincs szükségünk rá. Ellenkezőleg nagyon kártékonyak. Mindannyiunk számára nagyon kártékonyak.

Mivel igazolom ezt az állításomat? Azzal, hogy aki ilyen, értelemmel mindenki számára át nem látható eligazítás birtokában levőnek tekinti magát, annak kardja élet megacélozhatja, s meg is acélozza, a történelem bizonyossága szerint, ez az ő hite. E hit nélkül is erős bennünk a kiváltságra törekvés. Ha még azt is gondoljuk magunkról, hogy Isten kinyilatkoztatása révén birtokába kerültünk olyan igazságoknak, melyekkel embertársaink nem rendelkeznek, ez megacélozza kardunk életét. Van, aki azt mondja, hogy a történelem minden háborúja vallásháború. Azt hiszem, hogy még az ateisták háborúja is vallásháború. Le akarják igazolni a szerencsétlen vallásosokat, akik azt képzelik, hogy van Isten és van kinyilatkoztatás. Az ateista pedig tudja, hogy a világot nem Isten hozta létre? Dehogy is tudja. Honnan tudhatná? Csak hiheti szegény, míg a többi szegény is csak hiheti azt, amit nagy bizonyossággal vall – a maga hite alapján.

Kell-e igazolnom, hogy az, amiben csak hihetek, a legnagyobb veszedelmet jelenti az emberiség, mindnyájunk számára. A szent háborúk szent harcosait, ha elesnének a szent célért vívott harcokban, angyalok repítik a mennybe vagy a hurik ölébe – kit-kit a maga hite szerint. Tehát bátran fogják gyilkolni és tömeggyilkolni embertársaikat, mert nincs veszteni valójuk: hamarabb jutnak el az ember végső üdvébe. *Allah, Allah* kiáltással rohantak őseinkre, a kutyahitű gyaurokra, három századon keresztül a mohamedán törökök, mi pedig *Jézus, Jézus* kiáltással mártottuk kardunk élit a pogányba.

A kérdés csak az, hogyan vagyok akkor én, a katolikus pap, keresztény? Sehogyan. Jézusi vagyok, nem keresztény. Keresztény csak akkor leszek, ha a keresztények hajlandók lesznek jézusivá lenni. Hogyan vagyok katolikus? Úgy, hogy vallom a katolikus hitletémenyt. Mért vallom? Csak azért, mert nem

lehetek ateista. Az istenhívő emberek táborába akarok tartozni. Jézus is az istenhívő emberek táborába tartozott. Mégpedig azoknak abba a csoportjába, amelyikbe beleszületett. Nemzetileg is zsidó volt, vallásilag is az volt. Maradt is zsidó. Akkor is, ha kiközösítették. Én is maradok abban a vallásban, amelyben születtem. S ha egy budaörsi testvéremet megbotránkoztatja, hogy nem mondom szóról szóra a mise szöveget, hogy lelkem szárnyalása szerint alakítom azt, akkor kevésbé szárnyaltatom a lelkem misemondás közben az ő kedvéért, hogy meg ne botránkoztassam őt. Jézus sem cserélt vallást. Olyan nagyszerűnk találta azt a vallást, melynek főpapja keresztre parancsolta őt? Nem találta olyan nagyszerűnek, de jól tudta, hogy hiába választ más vallást, abban is keresztre feszítik. Még ha beállt volna ateistának, az sem segített volna rajta. Ott is keresztre feszítették volna. Pontosán ugyanezért maradok magam is katolikus. Nincs hova menjek. Nincs, ahol jó fiú lennék. Nincs, ahol kellenék: *A nagy világon e kívül nincsen számodra hely. Áldjon vagy verjen sors keze, itt éljed és meghalnod kell.* Jézus és a jézusiak számára ez úgy pontosítandó, hogy egy rövid ideig éljed, aztán sürgősen meghalnod kell. A magam esetében el kell gondolkodnom, hogy mennyire vagyok én jézusi? Miért? Hát csak azért, mert már 89. évemet taposom, s még mindig nem tudtam meghalni. Azzal vigasztalom magamat, hogy nem vagyunk egyformák. Hogy a jézusi fajtából is van gyengébb eresztés.

Ezenfelül még gondolhatok valami mást is. Azt, hogy nem 89. évünkben születünk meg, hanem hamarabb. Fiatalságunk következtében annyira el tud bűvölni minket az a valami, amit igazságnak láttunk meg, hogy megyünk vakon előre, mondjunk és teszünk is érte valamit, s egyszerre csak azt vesszük észre, hogy a Golgotán vagyunk. Nem lehetne okosabbaknak lennünk? Azt hiszem, hogy nem. Az a fiatalság bája, hogy bolondulni tud, s a még fiatalabbakat magával tudja ragadni a bolondulásba. Jézusnak nem volt módja megélni 90. esztendejét. 90 évesen is ugyanazt mondta volna, amit 30 évesen?

Mit mondott? Könyv nélkül mondta, kívülről, betéve azt, amit az elején én is próbáltam megfogalmazni, hogy nincs kiváltság, hogy oszd meg, amid van, hogy elég az egy dénár, de kapja mindenki, s a többi. S mondta és mondta, és akkor is mondta, ha világosan látta, hogy a Kaifás bizony főpap akar lenni és nem akar osztozni, s majd bolond lesz beérni az egy dénárral, s hogy az olyan kötnivaló bolondot, mint Jézust meg kell kötni és a Golgotára kell juttatni, és ki kell áltani róla a bizonyítványt, hogy Isten és a haza ellensége.

Jézusnak azért nem volt szüksége könyvre és írásra, mert csak azt mondta, amit Isten beprogramozott az emberbe, hogy jónak kell lenni, és szeretni kell a

másikat úgy, ahogy magunkat szeretjük és hogy természetes, hogy az Isten szentsége nem engedni meg, hogy valaki kiváltságos legyen. S mondta ezt annak ellenére, hogy nagyon is tisztában volt azzal, hogy ez a programozás annak az embernek szól, akit olyan szabaddá tett, mint önmagát, minek következtében ez a beprogramozás csak felhívás, csak kínálat, csak ajánlat, és mindegyikünk mondhatja Istennek, hogy egy nagy fenét, én nem leszek balek.

PETHŐ TIBOR

„PÁRTTITKÁROK SOHA NEM HATÁROZHATJÁK MEG AZ ANYASZENTEGYHÁZ MAGATARTÁSÁT”

Tanár úr, párttitkárok soha nem határozhatják meg az anyaszentegyház magatartását – mondta nem sokkal letartóztatása előtt, 1948 őszén Esztergomban, az ÁVH-sokkal körülvett érseki palotában Mindszenty hercegprímás az öt felkereső piaristának, Bulányi Györgynek. A fiatal magyar–német szakos tanár mögött ekkor már néhány éves, ám tekintélyes ifjúsági pasztorációs munka állt. Bulányi a kételyeit akarta megosztani a primással az egyre erősebb egyházüldözés közepette. „Szabad-e, merhetjük-e tovább életben tartani a kisközösségeket?” – kérdezte a piarista szerzetes. „Nem azért tanultuk az ősegyház történetét, hogy régiségtani ismereteinket gyarapítsuk” – válaszolta Mindszenty, félreérthetetlenül utalva rá, hogy ha szükséges, vállalni kell a vértanúságot is.

A lehetőséggel feltehetően ma a Bulányi is pontosan tisztában volt 1945 tavasza óta, amikor is különös jezsuita pap tűnt fel a debreceni piarista rendházban. Tomislav Kolaković Rómából érkezett, ahol nem sokkal korábban XII. Piusz pápával tárgyalt vakmerő tervéről: kapcsolatot kell létesíteni Róma és Moszkva között. A horvát származású pap hamarosan egy partizán orvos papírjaival tovább is indult kelet felé, hogy a fátimai Mária-jelenés egyik üzenetének szellemében újraevangelizálja a Szovjetuniót, megismerje a helyi földalatti közösségeket. Az illuzórikus terv kudarcot vallott, Kolaković nem jutott el a Kremlbe, hogy meggyőzhesse Sztálinékat a kereszténység és a kommunista eszme között a társadalmi igazságok terén kétségkívül meglévő hasonlóságokról. Indulása előtt, egy hónapos debreceni tartózkodása alatt, munkásfiatalokból és szegény gyermekekből négy közösséget szervezett. „Hamarosan eljön az idő – mondta a szomszédos cellában lakó Bulányi páternek –, amikor az egyház csak ilyen kis csoportokban élhet majd tovább.”

Piarista barátját Kolaković előbb tolmácsolni hívta az egyik általa alakított munkásközösségbe, majd távozásakor rábízta diákcsoportját. Ezt a pillanatot tekinthetjük a Bokor mozgalom születésének. A következő évek az aprólékos szervezőmunkával teltek. A hatalmas munkabírású fiatal páter újabb és újabb csoportokat hívott életre, lelki gyakorlatokat tartott, nevét az ország nyugati felén is kezdték megismerni. Hogy mi volt páratlan sikerének titka? Egy, az állambiztonság által beszerzett közösségi tag jelentéséből ezt egyértelműen kiolvashatjuk. Soraiból ma is érezni a karizmatikus Bulányi fiatalokra gyakorolt elementáris hatását: „Középmagas termete van, szép, szabályos arca, barna, hullámos haja, kék szeme s mindig szelíd, de határozott tekintete. Van az egyéniségében valami, ami föltétlen meghajlásra kényszeríti az embert. Ezt mutatja az a tény, hogy Bulányi atyával szemben csak két csoportja áll azoknak az embereknek, akik ismerik őt. Az egyik minden fönntartás nélkül, nagyon szereti, a másik ugyanígy gyűlöli. Közömbös csoport nincs.”

A kommunisták tényérése, az erősödő egyházüldözés, az iskolák államosítása egyre nehezebb helyzetbe hozta a közösségeket. 1948 őszén, amikor Mindszenty hercegprímást felkereste (ahogy azt önéletrajzi kötetében is megörökítette), már tisztán látta a helyzetet: „Mindannyian tudtuk, hogy itt az óra, és vége, visszavonhatatlanul vége van valaminek. S kezdődik a küzdelem a létért, a pusztá létért, hogy olyan idők jönnék, hogy ha az egyház meg akar maradni, a föld alá kell vonulnia.”

Azon az őszön Mindszenty-ellenes tüntetők gyűltek a piarista kolostor elé. „Fasisztákat lámpavasra, Bulányit is jó magasra! Húzd meg!” – kiabálta a kisebb, jórészt diákokból álló tömeg a második emeleti ablakban álló atyának. (A demonstráció szervezője még aznap éjszaka titokban felkereste, és bocsánatot kért: piarista diák volt – mondta –, most joghallgató. Azért vállalta el a tüntetés megszervezését, hogy elterelje magáról a gyanút. Disszidálni akar ugyanis, menekülni a készülődő diktatúrából.)

Néhány nap múlva kommunista diákok a szokásos egyetemi hittanóra végén távozásra szólították fel a népszerű papot. A Népszava már novemberben cikket közölt a debreceni „fekete reakció”, különösképpen egy bizonyos „Bulányi atya” aknamunkájáról, decemberben pedig az összes országos lap lehozta, hogyan távolították el a demokrácia ellen uszító „mindszentysta” papot az egyetemről a Köztársasági induló éneklése közben. Újabb néhány nap elteltével bottal felszerelt ismeretlenek a „nép nevében” lefoglalták a Bulányi által vezetett Szent László-diákkollégiumot. A letartóztatás rémképe azonban nem riasztotta el az egyre inkább illegálissá váló pasztorációtól Bulányit. Továbbra is járta az országot: a

kisközösségi mozgalom pedig 1950 őszen – a szerzetesrendek erőszakos felszámolásakor – számbelileg is megerősödött.

A debreceni piarista rendházat kilakoltatásáig, 1951 nyaráig egyedül őrző papot elgondolkodtatta egy bencés atyától Pannonhalmán hallott gondolat: „Csak ne volna az embernek az az érzése, hogy a kommunistáknak van igazuk” Hiszen – jutott a következtetésre Bulányi – éppen az egyháznak kellett volna sokkal határozottabban fellépnie a szegények, az esélytelenek érdekében. Mert az ötvenes évek elejének borzalmas körülményei mellett azt is meg kellett látni – írja önéletrajzában –, hogy a „századokon át jobbagysorban, gazdasági cselédsorban élő milliók gyerekei érettségiznek, egyetemre mennek. Nehéz talpon maradnia annak, aki ezen gondolkodik. [...] Most fizetünk. De aki hajlandó Jézus szemével nézni a történelmet, az hajlandó vértanúvá is lenni.” A rendkívüli körülmények, a konspirációs szabályokra alapozott illegalitás elősegítette, hogy ismét előtérbe kerülhessen az ősegyházi hagyomány, vele pedig a kinyilatkoztatás elsődleges forrása, a Szentírás.

Rendszert tagadó magatartásukat ezért is nevezi Máté-Tóth András teológus kreatív tagadásnak: „Megpróbálták az adott körülmények között nem azt folytatni a föld alatt, amit folytatni lehetett a föld fölött a hatalomátvételig, hanem megpróbálták új módon viszonyulni az új körülményekhez. Teológiai alternatívát kerestek, és ennek erejéből létrehozták a második nyilvánosság kezdeti formációit, és második társadalmat kezdtek építeni.”

A vértanúságot már eljátszottuk – mondták paptársai (mintha Mindszenty néhány évvel korábbi szavait kívánnák cáfolni) egy debreceni békegyűlésről visszatérve. Bulányit – mintha a sors a lemondó kijelentést akarná cáfolni – nem sokkal később, 1952 nyarán tartóztatták le államellenes szervezkedés vádjával, és bár az ügyész halált kért rá, végül életfogytiglanit kapott. A forradalom alatt ugyan kiszabadult, ám másfél évnyi illegalitás után, 1958 áprilisában újra elfogták és 1960-ig fogva tartották.

A vértanúságot „eljátszó” és az egyházüldöző állammal a megegyezést kereső korban, a hatvanas évek második felére hatalmas nehézségek árán, nagyon lassan éledt újjá a szétvert, szétkergetett (Bulányival együtt sok csoportmunkát végző pap, szerzetes és civil is börtönbe került) közösség. A Bulányi György által kidolgozott rendszer szerint az általában magánházaknál, olykor plébániákon rendezett találkozónak (amelyek ideális létszáma apostoli mintára a tizenkét fő) mindig volt alkalmanként változó vezető elnökük. A napirendi pontok összegyűjtésével kezdődő, elmélkedéssel és imádsággal, majd kijelölt teológiai témáról zajló beszélgetéssel, vitával folytatódó összejövetelt közös étkezés zárta.

A hetvenes évekre a féllegális Regnum Marianum mellett a bokorszerűen (a név is innen ered éppen ebből az időből) szerveződő bázisközösség vált a hivatalos egyházi rend mellett működő legjelentősebb szervezetté. A Bokor népszerűségét a sivár hétköznapokban revelációként megélt szeretetközösség működésén túl a Bulányi atya által megfogalmazott, a modern katolikus tanítás, a II. vatikáni zsinat szellemét hordozó teológia jelentette. Ennek középpontjában – Máté-Tóth András felfogása szerint – négy sarkalatos állítás található a páter alapműve, a Keressétek Isten országát! (közismertebb nevén a KIO.) alapján. Jézus, a földi Jézus szeretetére és megértésére épít az első. Jelentős szerepet játszik benne emellett az ellenség szeretete, vagyis a béketeremtés szándéka (ezért is tagadta meg több Bokor-tag a sorkatonai szolgálatot, vállalva a börtönt); a hatalom elutasítása; ezzel együtt a szolgálat hatalmának gyakorlása és a szegények szeretete. A közösségi élet fellendülésében az is fontos szerepet játszott, hogy hiányzott belőle a „nyájszellem”. Hívó felnőtt emberek beszélgettek teológiai kérdésekről, tárták fel kételyeiket, keresték együtt a megoldást. A rendkívül merev hazai egyházi struktúrában ez joggal hatott különlegesnek és vonzónak.

A forradalmi változást hordozó tanításnak és módszernek azonban nem csak követői akadtak. Az állambiztonság és a vele szorosan együttműködő Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH) mindent megtett a Bokor ellehetetlenítésére. Magyarországon ekkoriban már (Mindszenty kijelentésével ellentétben) párttitkárok határozták meg az anyaszentegyház magatartását. Megrendítő, ahogy nem sokkal halála előtt Cserháti József nyugalmazott pécsi püspök beszélt a hatvanas-nyolcvanas évekről, amikor az ÁEH vezetői úgy bántak velük, mint a kisdíákokkal, szigorú aprólékossággal megszabva a püspöki konferenciák napirendjét is. „Az állami hatóság eldöntötte, miről szabad beszélni, miről nem, s olyan dolgokra kellett igent mondanunk, amelyek nem történhetek volna meg. A püspöki konferencia üléseit rendszeresen lehallgatták, nálam még a kertben is volt lehallgatóberendezés.”

Többen abban bíztak, hogy ha a hierarchia teljessé válik, és Mindszenty bíboros halála után kinevezik végre a magyar egyház fejét, az új esztergomi érseket, az nagyobb védeltséget jelent a hazai katolikusoknak és a kisközösségeknek. Nem így történt. Ahogy hivatalba lépése után a nyugati bírálatokra dühösen felelve Lékai László érsek-primás (1976–1986) kifejtette: „Ma realpolitikuskok kellene, nem vértanúk!” Ez a szemlélet pedig súlyos következményekkel járt. A klérus egészen alárendelődött a kommunista államnak, bizarr formában pedig újjászületett „a trón és az oltár szövetsége”, s ennek következményeit a magyar

katolikus egyház máig nyögi. A püspöki kar túlnyomó többsége a kis engedményekért, a vallásüldözés enyhítéséért, egyben saját kényelme biztosítása érdekében (tisztelet az olyan kivételeknek, mint Endrey Mihály váci és Udvardy József szeged–csanádi püspök) elfogadta a kialakult helyzetet. Az elnyomást a hétköznapiakban gyakorló szerv, az egyházügyi hivatal 1971 és 1989 között hivatalban lévő elnöke, Miklós Imre pedig igyekezett figyelmességekkel, szívességekkel személyesen is hálára kötelezni a vele egyre szorosabb viszonyba kerülő főpásztorokat. Anyagi kérdések rendezésével vagy egy-egy ügy elintézésével segítette őket, ami a többi szocialista országban elképzelhetetlen lett volna.

Szervezett, illegális, egyházi ifjúsági tevékenység folyik Budapesten és vidéken – foglalta össze 1976 szeptemberében a nemkívánatos helyzetet Bai László, az ÁEH főosztályvezetője. Mégpedig „egy hétagú központi vezetőség irányítása mellett 14 csoportban, csoportvezetők felügyeletével. Az illegális tevékenység fő szervezője és vezetője Bulányi György. A szervezetben 50 egyházi személy, köztük 28 aktív pap vesz részt. A csoportban tevékenykedik három szeminarista, két volt apáca. Bulányi saját teológiája alapján fejt ki káros tevékenységét.” Megoldásként pedig azt javasolta, hogy „a Bulányi-féle szervezkedést tárjuk fel Lékai bíboros előtt, beszéljük meg vele, mikor tárgyaljunk erről a témáról a püspöki kar érintett tagjaival. [] Fejtsük ki az érintett püspökök előtt, hogy a Belügyminisztérium, illetve a rendőrség teljes joggal adminisztratív akar fellépni ez ellen az illegális szervezkedés és vezetői ellen. Mi úgy ítéljük meg, mivel ez a szervezkedés elsősorban teológiai tévelygésen és a hierarchiával való szembenálláson alapul, nem irányul direkt módon az államhatalom ellen, ezért nincs szükség adminisztratív állami beavatkozásra. Amennyiben a püspöki kar biztosítékot tudna nekünk szolgáltatni, hogy a szervezkedést kivizsgálják, egyházfegyelmi úton rendezik, úgy esetleg lehetőség van arra, hogy ezt az ügyet egyházon belül intézzék el.” Az egyházellenes, ateista államhatalom tehát „eretneküldözést” ajánlott (némi zsarolással körítve) a klérusnak, amit az a jelekből ítélve meg is fogadott.

Lékai bíboros először a piaristáknál próbálkozott: azt kívánta, hogy a rend generálisa hívja ki Rómába a kolostoron kívül élő szerzetest. A kérést azonban nem teljesítették. Miután a püspöki kar 1976 decemberében napirendre tűzte „Bulányi György valószínűleg hiányos teológiai műveltségéből fakadó, téves nézeteinek” megvitatását, januárban Lékai magához hívatta a közösségi vezetőt. A kihallgatás részleteit utóbbi visszaemlékezéséből részleteiben is ismerjük. Veszekedéssel terhelt „két hosszú órát töltöttünk el, és késő este lett, megszántam ezt a nálam tíz évvel idősebb

embert, s megkérdeztem: hogy lehet ezt bírni? Csak megvonta a vállát, s hallgatott. A végén bocsánatot kértem tőle, ha valamivel megbántottam volna. Ő is tőlem. Aztán kikísért az előszobába, felsegítette a kabátom, s nagyon-nagyon halkán ezt súgta a fülembe – úgy vélhette, lehallgatókészülék nem hallhatja: Visszaadom én ezt az ügyet nekik”

Mégsem adta vissza. A következő években a klérus a Bokor mozgalmat az egyházi élet perifériájára szorította. Az állam adminisztratív eszközeivel is kibővülő, a „tévtanokat” immár nyilvánosan, az Új Ember hasábjain is felhánytorgató, a korábbi évtizedek vezgatóját fokozó üldözést, a nyomában járó megpróbáltatások hatását jól jellemzi Máté-Tóth András megdöbbentő adata. A korszakban a Bokorban ötezer értelmiségi működött, ez nagyjából megegyezett a hazai papság számával. „A különbség azonban az volt, hogy ez az értelmiségi csoport, amely ekkor a Bokor törzsgárdáját jelentette, s amely heti, kétheti rendszerességgel intenzív tanulós, vitatkozásos, imádságos találkozókon vett részt, legalább 20-25 évvel alacsonyabb átlagéletkorú volt, mint az akkori katolikus papság.”

Ahogy Balogh Margit egyháztörténész fogalmaz, hozzátartozik az igazsághoz, hogy Lékai bíboros elhitte az ÁEH által terjesztett rágalmat, amelyek szerint Bulányié a püspöki kar ellen lázítanak, és ezért vállalta a „házi csendőr” szerepét. A konfliktusok számát növelte, hogy a Bokor közösségből többen lelkiismereti okokra hivatkozva, egyébként a II. vatikáni zsinat tanításával megegyezően megtagadták a fegyveres sorkatonai szolgálatot. Huszonhármukat ítélték többéves börtönbüntetésre 1980 és 1990 között. Mindeközben Lékai személyes meggyőződését követve ellenezte a fegyveres szolgálat megtagadását, és a katonai szolgálatot (a zsinat és az erkölcsstan tanításaival szemben) a katolikusok lelkiismereti kötelességének tartotta.

Bár a többi katolikus közösség is kiállt a Bokor mellett – annak ellenére, hogy ezeket hivatalosan jó és rossz közösségekre osztották –, Bulányi atyától 1982-ben egy rendőrségi kihallgatásra emlékeztető „teológiai dialógus” után mint eretnektől megvonták a nyilvános misézés jogát. Legfőbb tévedéseként a főpapoknak való engedelmességről vallott nézetét rótták fel, és Egyházrend című munkájának lényegét kifogásolták, amely szerint az „egyháznak a jövőben más, a maitól eltérő struktúrája is lehet, mégpedig a bázisközösségek alapján”.

Az igazságtalanság, amelyhez sajnos egy ideig Róma is asszisztált – holott hasonló nézetek Nyugat-Európában a tanítóhivatal retorziója nélkül szabadon elhangozhattak –, a tény, hogy a közösség az ÁEH manipulációjának hatására szembekerült a hazai katolikus egyházzal, az elkeseredésen túl zavart,

bizonyos helyzetekben meghasonlottságot okozott. Többen, elszakadva a katolikus tanítástól, „továbbfejlesztve”, de mondhatjuk úgy is, hogy eltorzítva Bulányi György teológiáját, valóban „eretnekké” váltak. A sors keserű fintora, hogy 1996-ban az a Paskai László volt kénytelen intézkedni a Krisztus feltámadását megtagadó, a Bokorhoz tartozó plébános, Gromon András kiközösítésének ügyében, aki Lékai utódként maga is részt vett a közösség perifériára szorításában.

Hogy a rendszerváltás után is fennmaradtak a Bulányi Györgyöt sújtó szankciók, hívek sokaságának szemében tette „gyanússá” a piarista atyát. A tilalmat – egy kölcsönösen elfogadható nyilatkozat közzététele után – csak 1997-ben oldották fel. A rehabilitáció ténye ékesen bizonyította, hogy igazságtalanság történt, hiszen Bulányi nézetei akkor is ugyanazok voltak. A Bokor közösség üldözése, a kisközösségi lét gyanúsként való beállítása óhatatlanul is az egyházi struktúra megmerevedéséhez vezetett Magyarországon. Ebben közrejátszott az a tény is, hogy 1990-ben a magukat korábban kompromittáló, sokszor ügynöknek is beszervezett püspökök – a megújulás lehetőségét akadályozva – elutasították a lemondás gondolatát. Mindettől nem függetlenül az egyházvezetés egyre messzebb került a hívektől; a templomba járók, a papi hivatások száma csökkent, ugyanakkor, mint András Imre szociológus említi a Lékai-időszakban született írásában, a „papságnak olyan sok tiszteletbeli címét soha nem adták, annyi vörös cingulust és dekorációt még soha nem osztogattak, mint ma”.

A kilencvenegy éves Bulányi György 2010 június elején, érezve közeli halálát, saját felelősségére

elhagyta a kórházat, és visszavitette magát otthonába, a pesti piarista rendházba. Este a köré gyűlt szerzetesársaival hatputtonyos tokaji aszút bontott. Szent énekeket és magyar népdalokat énekelve búcsúztak el egymástól.

KOVÁCS TÁDÉ

A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAI

Hét éve határozott Úgy az országgyűlés, hogy február 25. a kommunizmus áldozatainak emléknapja legyen. *Idén* is megszólaltak áldozatok és potentátok, történészek és riporterek a témában. Egy telefonáló még Jézust is említette a rádióban. Szeretnék tisztázni néhány fogalmat.

Az emléknap azt jelenti, hogy valami fontosra emlékezünk évenként. Egy viszonylag új emléknap bevezetésének nyilván megvan az oka és a célja. Az országgyűlés nem közölte velem céljait és indokait. A lehetőségek között próbálok válogatni. Másutt már van ilyen, hasonló nálunk is (holokauszt napja), ideje, hogy nálunk is, ez is legyen. Hadd adjanak hivatalosan is hangot a fájdalomnak az állampolgárok. Erezzék, hogy minden komoly gondjukat szívükön viselik honanyáik, honatyáik. A közhangulat meglegedettsége növeli a kormányzat és a lakosság biztonságérzetét, az elégedetlenségek hivatalos megfogalmazása pedig szelep szerepet tölthet be.

Ezek csak találgatások. Most kevésbé bizonytalan megállapításokra térnek át. *A kommunizmus* szót használhatjuk valamely eszmerendszer, valamely életvitel, valamely rezsim megjelölésére. Mint eszmerendszer, a legszebb: beadják a közösbe a közösség tagjai mindazt, ami tőlük telik, de csak valódi szükségleteik szerint veszik ki onnan a maguk részét. Kicsit jogászi nyelvvel: az egyén teljesíti minden kötelességét a közösség többi tagja iránt, a többi tag pedig a magáét az egyénnel szemben (ezt nevezzük az egyén jogának, az előzőt a közjogának). A kommunizmus, mint életvitel, megvalósítja a gyakorlatban a fenti eszmét valamely létező közösségben. A valóságos közösség természetesen nem tud az egyetlen főszabály lebontása nélkül működni. A kötelességek és nekik megfelelő jogok hamarosan szabályrendszerbe fogalmazódnak, amely rugalmasan követi a képességek és szükségletek állandó változását. Amíg a közösség kicsi, izolált és egészséges, addig a szabályrendszer egyszerű, átható és követhető. A környezetével való ütközés, a növekedés, és az önzés beteges jelentkezése esetén a dolog egyre bonyolultabb és megvalósíthatatlanabb lesz. Megjelennek a jogalkotók és a jogalkalmazók. Az egyén egyszerre csak nem azt kapja, amire valóban szüksége van, hanem, amire engedélye, jogosítványa. A kötelességei maradnak vagy még nőnek is. Felborul az egészséges egyensúly. Fennáll a veszély, hogy a jogalkotók és jogalkalmazók egyensúlyfenntartó szervről gondoskodnak, és azt ellássák megfelelő jogosítványokkal.

Így jön létre a rezsim. Minden rezsimnek szüksége van Ideológiai alapra. Különben nem tud magyarázatot adni

létére. Ez az alap lehet akár a kommunizmus is. Mint az előzőekből kiderült, ez ellentmondás. A rezsím soha nem kommunista, a kommunizmus nem lehet rezsímmé. Az ellentmondás felfedezése után törvényszerűen fellépett az ellentmondás elvének ún. dialektikus felrúgása. Am, ha valami és a tagadása egyszerre igaz lehet, akkor nincs többé gát. A tömegmészárlás tisztogatás, a városok, falvak lerombolása rendcsinálás, a népek leigázása felszabadulás, más országok kiszípolozása Kölcsönös Gazdasági Segítség, a betegek megsarcolása vizit- és dobozdíjjal, öntudatébresztés, stb.

Az áldozat a cél és az eszköz vonatkozásában értelmezhető jól. Egy folyóirat beszerzése anyagi áldozatot követel a részemről. Ennek a folyóiratcikknek a szerzése időbeli áldozatot. Van, amire szívesen áldozunk, s van, amire kényszeredetten. Van, amire magamat áldozom, s van, amire engem áldoznak mások, vagy én másokat. Mindkettőt vértanúságnak hívjuk ugyan, de a katolikus egyház csak olyan mártírjait avatja szentté, akik valamely erény szolgálatában önként engedték magukat megölni. (Hogy az valóban erény volt-e, abban lehet tévedés.) Ezen az alapon a kommunizmus áldozatokat kíván, mint ideális eszmerendszer. A közösség szolgálatában fel kell áldoznom egyéni érdekeim, ágaskodó igényeim bizonyos hányadát

A kommunizmus, mint életvitel, akár egy lelkes szerzetesrendben, akár egy délamerikai redukcióban, akár egy középkori szektában, egy izraeli quibbucban, vagy egy hutteri, egy hippy kommunában ölt testet, kezdeti szakaszában és későbbi hullámvölgyeiben, bizony, további áldozatokat is kíván. A valódi szükségletek területén is. Amennyiben ideológiája karitatív és expanzív, márpedig belső logikája szerint többé - kevésbé annak illik lennie, akkor ez az áldozatosság bizony, még követelmény maradhat benne: nagyjából addig, amíg az életvitel be nem hálózza a lakott területek szabadon csatlakozó hányadát. Más azonban a megkívánt és más a vállalt áldozatok jellege. A kommunisztikus életközösségek szaporodása, növekedése, ritkulása, zsugorodása lényegében éppen ezen áldozatok aktuális vállalása, ill. nem vállalása révén következik be. Mivel a kommunisztikus rezsím ellentmondó fogalom, áldozatai sem lehetnének. Az emléknaphoz mégis pont ez a tárgya. Ez azért lehetséges, mert a nyelvi elnevezések logikája nem mindig egyezik a fogalmak szigorú logikájával. A világtörténelem és a szociológiatörténet tanúsága szerint ugyanis voltak és vannak kommunista rezsimek. Akiket nyomorba döntöttek, megkínóztak, megöltek, vagy háttérbe szorítottak, azokat és hozzátartozóikat nem nagyon zavarják az én precíz fogalmi megkülönböztetésem. Annál jobban az akármilyen joggal, okkal

kommunisztikusnak nevezett rezsimek túlkapásai és azok következményei. Ez a fájdalom és megbántottság nagyon csekély részben volt vállalt, hacsak az ideológia némelyeknél, valameddig el nem érte ezt is. Tömegeknél is hosszú távon rájuk kényszerített áldozat volt. Konceptiók perек révén, vagy azok mellőzésével elkövetett, megideologizált vagy vadállati ösztönök mentén végrehajtott brutalitások voltak.

Mit kezdünk az emléknaphoz ezekkel? Mást-e, mint máskor vagy ugyanazt? Mások-e, mint máskor, vagy ugyanazok? Akik az adott korról foglalkoznak adott területen, azok nagyjából ugyanazt teszik ezen a napon, mint máskor, legfeljebb publikusabban és összegzőbben. Akik mindent érdekeik mentén intéznek, azok meglovagolhatják az emléknaphoz. Vagdalkozhatnak mindenkor pártatlanságukkal, pártosságukkal, követelhetik az atrocitások elkövetőinek, segítőinek, haszonélvezőinek felkutatását, kipellengérezését, megbüntetését, lemondását akár a jelen, akár egy következő rezsím eszköztárának igénybevételével. És mit tehet az, aki sem tájékozatlan, sem feledékeny, sem közömbös, sem uszító, sem az atrocitások bosszúálló ismétlője lenni nem akar? Ha érintett, akkor próbáljon megbocsátást érezni és tanúsítani a maga és övéi részéről az elkövetők és kapcsolt részeik irányában. Hogy létezik-e nem érintett, az megint megfogalmazás kérdése. Hiszen az elkövetők lelki megnyomorodása bizonyos szempontból áldozattá teszi őket is. Az ő dolguk mégis elsősorban a beismerés, a bocsánatkérés és jóvátétel, ha nem szaggat fel behegedt sebeket, és a következmények őszinte levonása. Fontos, hogy önmaguknak is meg tudjanak bocsátani, és tovább tudjanak lépni, a tisztá, jótékony és szelíd életvitel irányában, de csak az előbbiek megtétele után.

Ha az emléknaphoz ezekben segíti az elkövetőket és áldozataikat, akkor hasznos. Ha bosszúállásra és képmutatásra sarkall, akkor káros. Jó volna, ha az emléknaphoz nem önzésünk találatékonyságát mozgósítaná, hanem szeretetünket.

MARTÍ ZOLTÁN – PINTÉR LILLA

**“NAGYON SZERETNÉM, HA
MEGÚJULNA AZ EGYHÁZ”
INTERJÚ VARGA LÁSZLÓ KAPOSVÁRI
PÜSPÖKKEL**

Varga László püspök – vagy ahogyan csak Kaposvárott nevezik Laci atya – pontosan olyan derűvel és nyitottsággal fogadott bennünket a püspökségen, ahogyan azt sejtettük. Kedvessége és humora mögött azonban fantasztikus lelkiélet és imádság is húzódik: tabuk nélküli beszélgetés a püspöki munkáról, hivatásának kezdeti nehézségeiről, az Egyház problémáiról és a fiatalok helyzetéről. Nagyinterjünk egy rendkívül közvetlen, vidám és szerethető főpappal!

Amikor emailben megkerestük az interjú ötletével, akkor az etiketthez illő megszólítással írtunk, amire jött a válaszlevél, az alábbi névvel: „Laci atya”. Tudatosan figyel arra, hogy ugyanaz az ember maradjon mint püspöki kinevezése előtt?

Természetesen, hiszen a Szentlélek az elmúlt évtizedekben kiformalta bennem azt, aki vagyok. Az, hogy ugyanez az ember most püspöki szolgálatot lát el, az Ő döntése volt szerintem. Én Laci atya maradtam szinte mindenkinek, hiszen így ismernek rengeteg évtizede már, nem is akartam ezen változtatni.

Amikor megmondták, hogy püspök leszek, azt is hozzátették, hogy ezt senkinek nem mondhatom el addig, amíg nem lesz kihirdetve. Hazafelé jövet rám tört a félelem az M7-esen: arra gondoltam, hogy eddig mindig rejtekben tudtam maradni. Úgy voltam huszonvalahány évig plébános ebben a városban, hogy nem voltam reflektorfényben. Rettogtam, hogy ki kell állni a sajtó elé, hogyan fogom én ezt kezelni. De hirtelen elkezdtem énekelni, mégpedig azt, hogy *“Meghívtál, hogy vízre lépjek...”*. Harsogtam az autóban, és átfordult ez az egész örömmé: igaz, hogy eddig rejtekben voltam, de soha nem volt emiatt lehetőségem beszélni eddig a mély dolgokról ekkora nyilvánosság előtt. Amikor a Szent Imre Plébánia közössége elengedett engem püspöknek, akkor csak azt kértem tőlük, hogy imádkozzanak azért, hogy boldog püspök lehessenek. Még nem vették el a kedvemet!

Hogyan élte meg az elmúlt két évet, amióta püspökként szolgál?

Most majdnem azt mondtam, hogy tök jól!

A humorát megtartotta szerencsére, de mennyit változtak a mindennapjai?

Változtak, de nem annyira! Jézus Krisztus ugyanaz püspökként is, a hivatásom nem változott. Ugyanabból a forrásból élek, amelyből évtizedek óta, ez pedig a

szentségimádás és a szemlélődés. Azért költöztem fel a püspökség első emeletére, – az elődöm még a földszinten lakott – mert ez van legközelebb a kápolnához. Egyedül a hajnali időm szabad – ugyanakkor ez védett, mert ez csak az Övé.

Abban is változott az élete, hogy a püspöki kar tagja lett: mennyire tudott könnyen beilleszkedni közéjük?

Úgy éltem meg, hogy befogadtak, én pedig semmi másra nem törekedtem, minthogy ez kölcsönös legyen. Hogy én is el tudjam fogadni azt, ahogyan ők járnak az útjukat, a szolgálatukat. Én megpróbálom a saját ajándékaimat hozzátenni a közöshöz, és a többiek is így tesznek, ezzel pedig kiegészítjük egymást.

Istennel aligha lehet elegendő időt tölteni, de meg tudja tartani azt az átlagot az imaéletében, amelyet korábban tartott?

Nekem az ima az nem program, hanem találkozás.

Ha a vőlegény nem találkozik naponta a menyasszonyával, akkor a szerelem elapad. Minőségi időt kell töltenem Jézussal, mert nekem erre hatalmas szükségem van, én ebből élek lassan 33 éve.

Pappá pedig 1982-ben szentelték, egy olyan időben, amikor nehéz helyzetben volt a kereszténység hazánkban. Mennyiben volt bátor döntés elmenni papnak?

Ami igazán izgalmassá tette ezt az egész szolgálatot a kezdetektől, az a megtérésem volt. Miután a veszprémi püspök felvett a papjelöltek közé, nem mehettem szemináriumba, hanem egyből elküldtek átnevelésre Lentibe, a büntetőezredbe. Én viszont ott tértem meg: életemben először ott hoztam döntést amellelt, hogy követni akarom az evangéliumot. Innentől kezdve minden más lett: a varsói szerződésben nem szerepelt, hogy „szeressétek ellenségeiteket”, így 18 évesen megtagadtam a fegyvert, mert nem ölhettem ellenséget. Ettől a ponttól kezdve komoly feszültségek keletkeztek körülöttem, mert az örömhír nem volt kelendő árucikk, én meg nem akartam hallgatni róla. A szeminárium során bekerültem a Bokor-mozgalomba, amelyet viszont üldöztek a hatóságok, így én is célkeresztbe kerültem. Folyamatosan, minden évben eltanácsoltak a szemináriumtól, negyedévesként tudtam meg az előjárómtól, hogy neki ki volt adva: nem fejezhetem be a tanulmányaimat. Mert én nemcsak az Egyházat akartam megreformálni, hanem a társadalmat is, ezt pedig a diktatúra nem tűrte.

Hogyan zajlott ez az elküldés-visszajövetel a szemináriumban?

A szemináriumi előjárók elküldtek, a püspököm pedig visszaküldött. De egyszer én is elmentem magamtól,

mert túlságosan sok lett. A szívem nem bírta feldolgozni azt a sok sebet és bűnt, amit megláttam az Egyházban, ezért 22 évesen otthagytam a szemináriumot.

Mi volt az, ami ennyire negatívan érintette az Egyházon belül?

Az intézményben csalódtam, és akkor én még nem úgy tekintettem az Egyházra, mint „Krisztus menyasszonyára”, hanem egy olyan intézményként láttam, amelynek sok baja volt.

Úgy gondoltam, hogy az egyházat is evangelizálni kell, nem csak a világot.

Ezek a problémák mennyire maradtak meg az egyházban? Ma is evangelizálásra szorul?

Most is ugyanannyira aktuálisak ezek a problémák. Isten országát nem tudjuk jól megmutatni és ez az egyház sara is: nem tudjuk megmutatni az evangélium szíve-közepét. Nem erről beszélünk, nem erről teszünk tanúságot, hanem inkább morális kérdésekkel foglalkozunk, joggal és történelemmel. Ezek nagyon fontosak persze, de ezt valaminek meg kellene előznie, egy megtérésnek. Ugyanolyan aktuális most is tehát a püspökök és papok megtérése, a Szentlélekkel való szoros kapcsolat. Nagyon szeretném, ha megtérések és újjászületések lennének közöttünk, ha tényleg megújulna az Egyházunk. Ezt mindig magunkon kell kezdeni: ha azt akarom, hogy az Egyház változzon, akkor nekem kell változnom. Ha én nem leszek üzenet, akkor hiába dumálok az üzenetről.

Azóta hogy 22 évesen elhagyta a szemináriumot negyven esztendő telt el és most mégis püspökként beszélget velünk. Hogyan került vissza a hivatásához?

Megtalált a Jóisten! Amikor otthagytam a szemináriumot, akkor utánam jött. Meg kellett tanulnom, hogy csak akkor tapasztalhatom meg az Ő mindenhatóságát, ha az enyémmek vége. Amikor már teljesen erőtlenné váltam és elcsigázottá, akkor talált meg egy pünkösdi szentmisén: „*Elég neked az én kegyelmem. Mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében*” – így szólt az ige. És én másnap elmentem a püspökhöz, hogy szeretnék visszatérni a szemináriumba. Megkérdezte, hogy mi történt, én elmeséltem neki, és azt mondtam: „Püspök úr, most már elég gyenge vagyok ahhoz, hogy pap legyek!” És visszavett.

Ez az ige mind a mai napig kísért. Csak akkor rontom el a szolgálatomat, ha erősködök. Ha merek gyenge lenni, hogy működjön a kegyelem, akkor megtapasztalom a mindenhatóságát. Amikor felszenteltek pappá, akkor az első szentmisémen az volt az első mondatom, hogy: „Barátaim, Isten nagyobb mint a varsói szerződés! Pap lettem!”. Addigra megtapasztaltam, hogy nincs nagyobb erő nála ezen a világon: akármit csinálhat az ember, ha az Ő akarata az, hogy pap legyek, akkor nincs hatalom velem szemben. Ez nekem nem elmélet: ez nekem élet.

Az ember azt gondolná, hogy innentől már „sínen volt”, de ez olyannyira nem igaz, hogy szentelése után egy évvel már el is akarta hagyni a hivatását. Miért?

Egyrészt mert iszonyú beteg voltam, gyomorfékelyem volt, műtétre vártam. De ennél is fontosabb volt, hogy nem tudtam megélni az ellenségszeretetet, pedig ez számomra egy parancs volt. Ha nem tudom megélni, akkor mit keresek a papságban? El akartam menni, és megint utánam jött. Elmondtam egy paptestvéremnek, hogy én kilépek, amire azt mondta, hogy menjek el egy lelkigyakorlatra. Elmentem, mégpedig egy olyan eseményre, ahol csak papok voltak, húszan voltunk összesen. Karizmatikusok voltak, akikről én csak rosszat hallottam: ha előre megmondták volna nekem, hogy ők karizmatikusok, akkor el se mentem volna. Kértem, hogy imádkozzanak értem, mert gyűlölöm az ellenségeimet, beteg vagyok és ott akarom hagyni a papságot.

A lelkigyakorlatot vezető németországi domonkos atya – akivel akkor találkoztam először, soha nem látott korábban – rám tette a kezét és a következőket imádkozta: elmondta a szentelési ígéret, majd azt mondta, hogy “Jézus meggyógyít és azt kéri, hogy a jövőben is járj a mozgáskorlátozottak intézetébe”. Ezt senkitől nem tudhatta. Én a leszerelésem után minden hétvégemet a Marczibányi téren töltöttem mozgássérültek között. Megállt bennem az ütő és a testem meggyógyult: ez akkora tapasztalat volt, hogy azonnal otthagytam a lelkigyakorlatot és onnantól minden megváltozott.

Ennek a megváltozott életnek van a középpontjában a szentségimádás?

A titok a semmittevés: amikor nem csinálsz semmit, csak hagyod, hogy Isten munkálkodjon benned. Ez nekem teljesen új volt, mert én mindig szervezkedtem, jöttem-mentem. A szerelmesek a legizgalmasabb

pillanataikat akkor élik, amikor csak együtt vannak. Meg kellett tanulnom jelen lenni, ami rendkívül nehéz volt: az első félév rettenetes volt. Semmi más nem történt, minthogy kitettem az Oltáriszentséget és az órámat, és közben aszalódtam, és néztem hol az egyiket, hol a másikat (*nevet*). Nem az történt, amit vártam, hanem csak jöttek fel a sötétségeim. De az egyik alkalommal alighogy letérdeltem, azt éltem át, amit Ady írt a versében: “Mikor elhagytak, mikor a lelkem roskadozva vittem, csöndesen és váratlanul átölelt az Isten.” Semmi eksztázis, csak hatalmas béke. Azóta is érzem, hogy meg kell tanulnom minden nap hitben járnom.

Mit mondana – avagy mit mond – immáron püspökként azoknak a papoknak, akik lehet, hogy most ugyanúgy érznek, mint Ön fiatalon?

Nagyon fontos a személyes kapcsolat a püspök és a papjai között: én rendszeresen látogatom őket, tehát nem ők jönnek ide, hanem én megyek hozzájuk. Amikor megkérdezem, hogy vannak, akkor legalább olyan hosszan beszélnek mint én most! (*Nevet.*) Szükségünk van papi közösségekre, de ahol van jól szervezett plébániai közösség, ott ez a probléma elenyésző. Ott inkább a túlpörgésre kell figyelni, hogy a pap is tisztelje a határait.

Remélem, hogy a Szentlélek abban is segíteni fog, hogy az egyházmegyében olyan műveket tudjak létrehozni, amelyek segítenek abban, hogy megfrissüljenek a hivatások. Bízom abban, hogy lesznek olyan plébániáink, ahol a fiatal papok együtt lakhatnak és közösségi plébániákat hoznak létre ezáltal, amely így egy közös misszió lesz.

Az Egyház számomra a feltámadt Krisztus teste, amelyen viszont ott voltak a sebek is. Az a test, amelynek tagja vagyok, az sebzett. Vagy szégyenkezünk emiatt, vagy pedig hitre jutunk, mint Tamás. A világ irtózik a sebektől, mindig a tökéletességet akarja mutatni.

Én nagyon sokat voltam megsebzett emberek között, akik megmutatták nekem, hogy nem a verseny számít, hanem a lét.

Olyan emberekkel éltem együtt a plébánián, akiknek csak létük volt: egy száz százalékosan béna, mozdulatlan férfival együtt éltem hét évig. Befogadtam őt, aki nem tudott semmi mást tenni, csak létezni. A puszta léte maga volt az ajándék.

Egy olyan kultúrában élünk, ahol a lét nem számít: csak az, hogy mit tudsz felmutatni és bizonyítani. Akkor szűnik meg a félelem, ha megtanulunk létezni. Ha egy nő tudja magáról, hogy önmagában érték, akkor nem fog összezuhanni, ha valami nem jön össze, mert az értéke attól nem változik. Sebzett lett, de meg fog gyógyulni.

Miben látja a paphiány okát? Hiszen ezekben a hetekben vannak a papszentelések, és szinte minden egyházmegyében csak 1-2 diakónust szentel fel a püspök Isten szolgájának. Egyre kevesebben mernek “elég gyengék” lenni?

Fel kell tennünk a kérdést, hogy a Mennyei Atya miért engedi meg, hogy elfogyjunk, mert benne van ebben a játékban. Ha Ő megengedi ezt, akkor ennek oka van. Én úgy látom, hogy az Egyház túlságosan klerikális és papközpontú volt: a világiak – és főleg a nők – nem kaptak felelősségteljes munkát. Sem rájuk, sem a fiatalokra nem támaszkodtunk igazán. A képviselőtestületekben idős emberek ülnek többségében, különösen a falvakban. Nem vonjuk be a fiatalokat a döntésekbe.

Ez a hivatásválság azért van, hogy a világi keresztények rádöbbenjenek a hivatásukra, hogy nekik is van küldetésük. Hogy rájöjjenek, hogy kiválasztottak lettek a keresztségben, és mindannyian misszionáriusok.

A másik kérdés, amit fel kell tennünk, hogy miért menjenek papnak, ha nem látják a tüzet? Hiányolom a tüzet, mert az egyház most sokak számára nem örömhír, hanem rémhír. Nem látszik rajtunk, hogy minket betölt annak az öröme, hogy papok vagyunk. Nem a paptestvéreimet szeretném megítélni, de biztos, hogy a személyes szeretetkapcsolat, a megtérés és a megújulás hiánya rányomja a bélyegét a hivatások alakulására is. Mert ahol radikálisan élik az evangéliumot, ott folyamatosan növekszik mind a hivatások, mind a hívő emberek száma. Az üldözött keresztények például tele vannak reménnyel, étellel, de a közepszerűségben és jólétben élő emberek nem hajlandók feladni a komfortzónájukat az evangéliumért.

Nekünk fel kellene mutatnunk, hogy nálunk van az egyetlen igazság, Jézus Krisztus. Nekünk nem igazunk van, hanem igazságunk!

Ezt az igazságot pedig a Facebookon is igyekszik hirdetni, szinte naponta osztja meg rövid, de annál “ütősebb” gondolatait. Hogyan születnek ezek a lelki írások?

Ha én azt tudnám! A munkatársaim rávettek arra, hogy meg kellene jelennem a Facebookon, ez az ötlet pedig azért tetszett, mert így abban tudom fejleszteni magamat is, hogy a legrövidebben fejezzem ki a lényegét. Az Instagramon is voltam, de ott már a technika kissé bonyolult már nekem, például a képszerkesztés.

Nem teológiai szakzsargont szeretnék írni, hanem minél több embert megszólítani. Hol a Szentírás, hol egy beszélgetés ugrik be, hol pedig a csend ihleti. Úgy tűnik, hogy sokak számára ajándék, ami nagy öröm a számomra.

És így talán a fiatalokat is meg tudja szólítani, a közösségi médiát használva. Mennyire tudja személyesen is elérni őket?

A fiatalok gyakran éjszaka élnek, ami nekem régen nagyon jól ment, de most már kénytelen vagyok előbb befejezni a napot. Ezt sajnálom, mert így nem tudok közéjük menni.

Ami engem nagyon mozgat, az a szenvedő emberek és a fiatalok találkozása. Minden fiatalban van szeretet, mindegyiknek élő szíve van és bátrabbak, mint a felnőttek. Nagyon remélem, hogy meg tudom valósítani az álmomat, hogy meg tudom szólítani őket ezzel a témával. Biztos vagyok benne, hogy a Szentlélek mozgat engem ebben az irányban, de nincsenek receptjeim.

Ha az Egyház nem megy ki a szegények közé, akkor nem találkozik Jézussal. Nagyon jó találkozni vele a szentségimádásban, a dicsőítésben és az imádságban, de mintha félnénk attól a Jézustól, aki azt mondja, hogy "éhes vagyok, adj ennem, szomjas vagyok, adj innom!". Én is keresem ezeket a találkozásokat, a szenvedő beteg embereket, és erre próbálom meghívni a beteg fiatalokat, de ez még nagyon az elején van. De még alig voltam püspök, épphogy megszáradt a krizma a homlokomon!

Az irányt látom: a csend és a találkozás a szenvedőkkel, a szegényekkel. Őket nem evangelizálni kell, ők evangelizálnak minket! Csak közéjük kell mennünk és találkozni velük, és kiderül, hogy Krisztussal találkoztunk!

A püspöki jelmondatom egy szó: "irgalom", a címeremben pedig egy megtört ostya van és egy megtört ember, akit Jézus átölel.

Amíg mehetek, én ebbe az irányba szeretnék menni.

CEDRIC PRAKASH

**KERESZTÉNYEK, ÉBRESZTŐ!
MOST!**

1980. március 23 – án, vasárnap, Óscar Romero (El Salvador-i) érsek mélyreható homíliában, szenvedélyesen szállt síkra a lefegyverzés és a béke érdekében. Nem válogatta meg szavait, amikor bírálta hazája kormányát és hadseregét. "Szeretnék tenni egy egészen különleges felhívást a hadsereg, a rendőrség és a kaszárnyák tagjai felé. Testvéreim, ti is a mi népünk része vagytok. A saját honfitársaitokat, testvéreiteket és nővéreiteket ölitek. Mielőtt elhangzik egy emberi parancs, hogy ölj, érvényesülnie kell Isten törvényének, amely azt mondja: ne ölj! Egyetlen katona sem köteles engedelmessé válni olyan parancsnak, amely ellent mond Isten törvényének. Senkinek sem kell teljesítenie egy

erkölcstelen törvényt. Ideje, hogy újra a lelkiismeretetekre hallgassatok és inkább annak engedelmeskedjétek, mint a bűn parancsának. Az egyház – mint Isten jogainak és törvényének valamint az emberi méltóságnak és személyiségnek a védője – nem hallgathat ilyen aljasság láttán. Azt akarjuk, hogy az állam komolyan vegye, hogy semmit sem érnek a reformok, ha ennyi vér szennyezi be. Isten és a szenvedő nép nevében, amelynek panasza naponta egyre nagyobb háborgással tör az ég felé, kérlek titeket, könyörgök hozzátok, parancsolom az Isten nevében: szüntessétek meg az elnyomást!"

Rá következő napon (1980. március 24.) meggyilkolták!

Nagyjából egy évvel ezelőtt, 2018 október 14 – én, Ferenc pápa Romero szentté avatási ünnepségén azért dicsérte az érseket, mert elhagyta "a világi biztonságot, még a saját biztonságát is, azért, hogy az Evangélium szerint éljen, közel a szegényekhez és népéhez. Szíve Jézushoz és fivéreihez és nővéreihez húzott." Majd hozzátette: "Kérjük a kegyelmet, hogy mindig tudjunk mindent hátrahagyni az Úr szeretetéért:

- elhagyni a gazdagságot,
- a magasabb státuszért és hatalomért való vágyakozást,
- az olyan struktúrákat, amelyek már nem alkalmasak az Evangélium hirdetésére,
- azokat a nehézségeket, amelyek lassítják misszióntok,
- a kötelekeket, amelyek a világhoz láncolnak."

Indiában a helyzet jelenleg minden területen rosszabb, mint Romero idején El Salvadorban. Hat héttel ezelőtt, alkotmányellenesen eltörölték Kasmír 370-es cikkely biztosította jogait, így teljes vesztézárlat alatt van. A kasmíriaiaknak jelenleg nincsenek biztosítva az alapvető jogaik és szabadságuk. Az emberi jogokat védelmezőket, a médiához tartozókat, értelmiségieket és más aktivistákat, akiknek van elég bátorságuk, hogy kiálljanak az igazságért folyamatosan zaklatják, megfélemlítik és fenyegetik. A rendkívül autokratikus légkörben a szólás – és véleményszabadság praktikusán a múlté.

Asszonyainkat és gyerekeinket országunkban folyamatosan megalázó helyzetbe hozzák. Még mindig gyermekeink millióit fosztják meg gyermekkoruktól. A farmerektől, az alja munkát végzőkön és a méltánytalanul alulfizetetteken keresztül a munkanélküliekig a szegénység és igazságtalanság bűnös körei érvényesülnek. Valójában komoly erőfeszítéseket tesznek, hogy milliókat embertelen körülmények között tartsanak.

Az országban még soha nem volt ekkora a korrupció. A törvényhozókat lefizetik, hogy lépjenek át egyik pártból a másikba, súlyos bűncselekményeket ki sem

vizsgálják. A bíróság, melynek függetlennek, pártatlannak, objektívnek és igazságosnak kellene lennie, egyáltalán nem büszkélkedhet. Az alkotmányos szervek impotensek, tulajdonképpen “ketrecbe zárt papagájok”, a bosszúszomjas hatalom eszközei csupán. A gazdaság romokban hever. Soha nem volt még ilyen rossz helyzet az országban. A szegények egyre szegényebbek, a recesszió tartós.

A kisebbségeket még soha nem üldözték ennyire. A lincselések mindennaposak, s semmi sem történik a bűnöző támadókkal, mert azok a hindu párt tagjai. Tabrez Ansarit június 17-én megtámadta egy tizenegy fős banda, sérüléseibe néhány nap múlva bele is halt. A gyilkosok ellen ejtették a vádat, mivel a szakértők szerint “szívelégtelenség” okozta a halálát. Szerencsére a legtöbb gondolkodó polgár nem hiszi el ezeket a képtelen magyarázatokat. Levelet írtak, hogy vizsgálják felül az ügyet.

A muszlimok, a keresztények és más kisebbségek továbbra is a gyűlölet és az erőszak tárgyai. Hatalmas erőfeszítéseket tesznek, hogy a többség uralkodjon, s ráerőszakolják a népre a hindu programot (rendszer, gondolkodást /Fordító/). A miniszterelnök családtervezésről beszél, be akar vezetni egy olyan törvényt, amely megtiltja az egyik vallásról a másikra való áttérést, a parlamenttel eltöröltette a “triple taraqot” (ez mondjuk nem tudom miért baj mert ez elvileg azt jelenti, hogy ha egy muszlim férfi háromszor kimondja azt, hogy “válok”, akkor már el is válhat. Ezt már 23 muszlim ország is eltörölte, mint az egyenjogúsággal, s így az alkotmánnyal ellentétes szokást /Fordító/), korlátozni akarja bizonyos civil szervezetek külföldről való finanszírozását. Szeptember 16 – án elfogadták azt a törvényt, hogy az újonnan alakuló civil szervezetek vezetőinek és tagjainak meg kell esküdniük, hogy “nem vettek részt semmilyen vallási áttérési tevékenységben (feltehetően vallási propagandára gondolnak /Fordító/), s nem üldözték közösségi igazgatásért”. Ez egy meglehetősen furcsa - egyértelműen a kisebbségek elleni – feltétel. Minden megnyilatkozás és tett egy jól kitervelt stratégia része. Indiában ma ezeket üldözik a hitük miatt. Az egyik állam, már hozott egy áttérést megtiltó törvényt, s ha lehet hinni a szóbeszédnek, erre készül a központi kormány is.

A Barativa Janata part kijelentette, hogy a keresztények tulajdonképpen “angolok” és nem járultak hozzá India felszabadítási küzdelmeihez (ami nem fedi a valóságot).

Dhanbadban egy jezsuita iskola igazgatóhelyettesét és egy nővért letartóztattak azzal a hamis váddal, hogy szexuálisan zaklattak egy kislányt. 2018 júniusában egy másik jezsuitát azzal vádoltak, hogy belekeveredett egy csoportos erőszaktevésbe, s ezért életfogytiglanra ítélték. Jelenleg is fogságban senyved, mert fellebbezése elintézetlenül lapul az állami bíróságon. Itt Cedric még további atrocitásokat sorol:

- gyerekkereskedéssel vádolt nővér
- földeltulajdonítással vádolt pap és katekéta bebörtönzése
- kb. 500 fős botokkal, késekkel, pisztolyokkal, téglákkal felfegyverzett banda támadása a jezsuita kollégium diákjai és tulajdonuk ellen
 - keresztény zarándokok brutális megtámadása
 - Gujaratban a rendőrség katolikus templomokban való megjelenése, s irataik bemutatásának követelése
 - országszerte tart a megfélemlítés, fenyegetés a keresztény közösségekkel szemben, gyakran a liturgiát is félbeszakítva.

Ezek a történések a keresztények és más sebezhető közösségek ellen, nem csupán néhány “szabadcsapat” túlkapásai, hanem az állam által támogatott szisztematikus

támadások. Céljuk, hogy minden olyan közösséget háttérbe szorítsanak, amely a szekuláris, pluralista Indiát, s az alkotmány szerinti értékeket képviseli. Ez által tesznek alattomos lépéseket egy Hindu – nemzeti állam megteremtése felé.

Szeptember 12 – én nyilvánosságra hoztak egy ENSZ jelentést, amely az országokat a rasszizmus, az idegengyűlölet és intolerancia szempontjából vizsgálta. A jelentést az ENSZ által kinevezett független emberjogi szakértő végezte. Ebben többek között ez áll: “a hindu nacionalista Bhrathya Janata párt győzelme a dalitok, a muszlimok, a törzsi csoportok és a keresztények elleni erőszakhoz kapcsolódik”. A jelentés azt is dokumentálta, hogy a párt vezetői a kisebbségek elleni gyűlöletkeltő szavakat használnak, s ez növeli az önbíráskodást az országban.

Ahhoz képest, hogy mik történnek az országban, szánalmas a keresztények és különösen az egyházi vezetők hallgatása. Nem szólaltak meg Kasmír és Assam kapcsán, s hallgatnak, ha a szabadságért, emberi jogokért kiálló embereket zaklatnak, sőt meggyilkolnak. Nem szólalnak fel a szegények és a

peremre szorultak, emberek millióinak gyászos helyzete érdekében. Korrupció mindenütt, a gazdaság romokban, millióknak csak egyik napról a másikra van munkája, de úgy tűnik, sajnos a keresztényeket ez nem izgatja.

Ha ezt a magatartást elemezzük, számos okot találhatunk: a helyzet nem ismerése, félelem, a saját komfort zónában való létezés, bátortalanság a kiálláshoz. Az egyházi vezetéstől is ilyen hangokat hallani: "csak óvatosan", "ne mérgezzük el a helyzetet", "a diplomácia hatásosabb" stb. E mögött azonban az a szimpla igazság rejlik, hogy egy fasiszta államban amilyen a mienk, az ellenállás az előjogok, a vagyon, az intézmények és az ezzel járó hatalom elvesztésével járhat. (Elfelejtik mit mondott Jézus a Sátánnak a sivatagi megkísértés alkalmából).

De India keresztényei nem dughatják struccként homokba a fejüket! Rá kell döbbenjenek a szörnyű valóságra! Láthatóvá kell legyenek és hallatniuk kell a hangjukat! Az egyháznak bátran, prófétai küldetését teljesítve ki kell állnia, a szabadság és a jogok alkotmányban garantált megőrzéséért.

Egyedül nem fog menni! Szövetkeznünk kell minden jóakarató emberrel. Ki kell állnunk, ha a mieinket, vagy a vallásunkat támadják, fel kell szólalnunk minden fanatizmus ellen. Jézus teljesen konkrét példát mutatott: mindig az igazság oldalán állt. India szenvedő népe természetesen azt várja tőlünk, hogy igaz tanúi legyünk annak, aki az Út, Igazság, Fény és Élet. El kell hagynunk az álszent viselkedést, a kétértelmű beszédet, érdekeink védelmét, s be kell töltenünk azt a prófétai szerepet, amire ma szüksége van Indiának.

Az "Evangelii Gaudium"-ban Ferenc pápa nem finomkodik, amikor a szükséges prófétai szerepvállalásunkról szól: "A társadalmi békén nem azt kell érteni, hogy nyugalom, vagy erőszak nélküliség van, miközben egy többség leuralja a kisebbséget. Nem jelent igazi békét, ha legalizál egy olyan struktúrát, amely elhallgattatja a szegényeket, a befolyásos rétegek nyugodtan élnek szokásos életstílusukat, a többiek meg boldoguljanak, ahogyan tudnak. Az emberi személy méltósága és a közjó fontosabb, mint azon emberek komfortja, akik nem hajlandók lemondani privilégiumaikról. Ha ezeket az értékeket fenyegetik, akkor fel kell emelni a prófétai hangot!"

Az *Öröm tanúja* c. apostoli levelében (2014) Ferenc pápa arra emlékeztet, hogy: "Számítok rátok, hogy felébreszítitek a világot, mivel a megszentelt élet jellemzője a prófétaság. A radikális evangéliumi életforma mindenkire jellemző kell legyen, nem csak a vallásosokra. De az Urat követő vallásosoknak speciálisan is a prófétaság a küldetésük. Erre van most a legnagyobb szükség: prófétákra, aki tanúsítják hogyan élt Jézus közöttünk a földön...egy hívő sohasem hagyhatja abba a prófétaságot!"

Amikor Romero kedves barátját, Rutilo Grande (SJ) testvért 1977-ben El Salvadorban meggyilkolták, ezekkel a szavakkal búcsúztatta a temetési misén: „Az államnak – egy a szociális igazságokért kiálló – papot nem politikusnak, vagy valami felforgató elemnek kellene tekintenie, hiszen csak a közjó érdekében való misszióját teljesíti.” Nyíltan és nyomatékosan kijelentette azt is: „Aki bármelyik papomat támadja, engem támad. Ha megölték Rutiliót azért amit tett, akkor rám is ugyanaz az út vár.” Keresztények ébredjétek! Holnap már késő lesz! Prófétai szerepünk kell legyen Indiában! Romerokká kell válnunk a hazánk számára!

Forrás: <https://aleteia.org/2019/10/07/4-catholic-attitudes-toward-extraterrestrials/>

Fordította: Kőszegi Melinda, 2019. szeptember 18.

BULÁNYI GYÖRGY ÖKOLÓGIA ÉS KÖZÖSSÉG.

(Előadás a Bokor Ökocsoportban 1998. szept. 10-én)

A lexikonok az ökológia fogalmát különbözőképpen határozzák meg. A köznyelv környezetvédelmet ért ökológián: a "zöldek" az ökológia elkötelezettjei! Az ökológia szó görög eredetű: a -logia tudományt jelent, mint a teológia, antropológia, geológia stb. szavakban; Istenről(theos), emberről(anthrópos), a Földről(gé) szóló tudományt. Az ökológia szó első fele, az öko-pedig házat (oikos) jelent. A házról szóló tudomány lenne az ökológia? A ház szó nemcsak épületet jelent, hanem szociológiai többszámot is: azaz embereket is. Gondoljunk pl. az Árpád házra, vagy még inkább az egyházra, amely egyház szóban az "egy" nem számnév, hanem mai alakja annak az id-, idv-, üdv szóznak, amely megtalálható a mai magyar nyelv üdülés, üdítő, üdülő stb. szavaiban. Őseink a kereszténységgel találkozáskor nem vették át jövevényszóként a görög ekklészié, ill. a latin ekklészia szavakat, hanem nyelvünk teremtő géniuszával olyan háznak - akár épületnek, akár szociológia többszámúnak, akár mind a kettőnek - nevezték a jelentkező új vallást, amely számukra időbeli és örökkévaló üdülést hivatott biztosítani. Az ökológia - kérdezem - miféle házról szóló tudomány? Azt gondolom, hogy szavunk esetében az oikos minden korlátozás nélkül jelenti az emberiség, sőt a számunkra közvetlenül adott teremtés egészét, az emberalatti világot is. Ugyanúgy, ahogy az ökonómia szóban is az öko- nem csupán valakik, hanem kivétel nélkül minden ember gazdálkodási törvényszerűségeire kíván gondolni. Úgy gondolom, hogy az ökológia szélesebb fogalom az ökonómiánál. Míg ez utóbbi az ember

gazdasági tevékenységének törvényszerűségeit kívánja vizsgálni, addig az ökológia az emberi viselkedés egészét veszi szemügyre, mégpedig egy nagy jelentőségű szempontból. Ez pedig éppen a zöld magatartás, a környezet védelme, a teremtés megőrzése - az eddig kialakult megnevezések tükrében. Számba veszi azokat az emberi viselkedéseket, amelyek megőrzik a körülöttünk levő világot, környezetünket, meg azokat, amelyek pusztítják az életet, az emberi és az emberalatti életet egyaránt.

Ezek után áttérhetünk előadásom címének másik szavára, a közösségre. A közösség szociológiai fogalom, és emberi többszámot jelent. Szemben áll a sokaság, a tömeg, a csoport, az osztály fogalmával. A sokaság merő egymás mellett levést jelent: pl. vonatra várók a pályaudvaron. Az osztály még együttlevést sem jelent, csak egy közös tulajdonsággal (pl. Trabandtulajdonosok) rendelkezőket. A vonatra várakozók egy közeli robbanás hatására fejvesztetten menekülő tömeggé, az unalom hatására snóblizó csoporttá alakulhatnak át, de nem válnak közösséggé. A közösséggé váláshoz megkívánatik a közös cél, ami megvan a snóblizóknál s a robbanás elől menekülőknél is; s ezen felül kell még egy tartósan és a megszűnés szándéka nélkül fennmaradni akaró tevékenység is, ami nyilvánvalóan hiányzik a snóblizóknál is, a menekülőknél is.

A csoportdinamika, a szociológia tudományának egyik ága foglalkozik a közösségek szükségképpen életmegnyilvánulásaival. Úgy tetszik, hat közösségi dinamikus alkotó elemmel találkozunk a különféle közösségek életében. Ezek a következők:

- a közös cél kitűzése (cél)
- a a célt szolgáló közös törvény megállapítása (törvény)
- a közösségi funkciók kifejlesztése (funkciók)
- a tagok szerepkörének kialakulása (szerepkör)
- a tagok magatartásának elbírálása (szankció, -tifikáció)
- a tagok közös tulajdonra szert tevése (köztulajdon).

Mindezek az alkotó elemek megtalálhatók a Szentháromság, a házasság és család, valamint az egyházi közösségek életében is, de nemcsak ezekben. Bárminő egyéb közösségben is megtalálhatók. Az emberi közösségek szabadságunk és ebből kinövő hatalmunk következtében különfélék lehetnek - alapvetően a szabadságunk alapján választott célok különbözősége szerint. Az embernek hatalma van a legkülönböző dolgokra. A kardot ragadóknak hatalmuk van mások javainak és életének elvételére. A kardot nem ragadóknak hatalmuk van életük odaadására. Az emberi kultúrtörténelem egyik legjelentősebb mondata így hangzik: Hatalmam van odaadni életemet. Jézusról jegyezte fel János evangéliuma (Jn 10,18).

Ideje összekapcsolnunk előadascímem két szavát: az ökológiát és a közösséget. Ha az ökológia szót magyarra fordítanám, az emberiség egészének viselkedéséről kellene beszélnem. Ha a közösség szót görögre fordítanám, akkor a koinónia szót kapnám. Jézust megfeddik korának teológusai, mivel a tanítványok mosatlan kézzel esznek, s ezáltal közössé = szennyessé teszik magukat. Annak folytán válnak közössé = szennyessé, hogy hozzáérnek ahhoz az ételhez, amelyhez - pl. piacon vásárlás következtében - pogányok, azaz nemzsidók is hozzáérhettek. A rituálisnak tekintett kézmosás következtében a zsidó megmenti magát a nemzsidóval közösségbe kerülés szennyező hatásától. Jézus válasza: ami bemegy az emberbe, nem szennyezheti be; csak ami kijön belőle: gondolatok, szavak, cselekedetek. Ennek az állításnak pozitív tartalma: a zsidó és nemzsidó közötti kapcsolat nem számít bűnnek Jézus Istenének szemében. A közösség kezdetben ily módon etikailag negatívnak minősülő fogalmának átalakulásában ez volt az első lépés. A második lépést a minden népet Jézus közösségébe meghívás: a nemzeti ellentéteket is felszámolni hivatott pogánymisszió jelentette. Ennek következtében a közösség szó tartalma elérte az Isten Országának, a kivétel nélkül minden embert átölelni kívánó szeretet társadalmának a magasságát. Idézem az Apostolok Cselekedeteit a jeruzsálemiokról: "...kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben... mindenük közös volt. Vagyonukat és javaikat eladták, szétosztották mindeniknek, ahogyan éppen szükség volt rá" (2,42-45).

Az ökológia célkitűzéseit az olyan közösség hivatott megvalósítani, amelynek célkitűzése gondoskodni az emberiség szükségleteiről. Különbséget kell tennünk szükséglet és igény között. Az igény határtalan, a szükséglet határos. A szükségletbe belefér mindaz, amit ténylegesen megkaphat az a hatmilliárd ember, kivétel nélkül, aki jelenleg él a Terra nevű bolygón. Igény az, amit meg akarok szerezni magamnak, enyéimnek teljesen függetlenül attól, hogy mi jut a rajtam, enyéimen túllevő hatmilliárdnak. Akár az ökológia, akár az ökonómia beszámol nekünk az igénykielégítő emberi magatartás várható következményeiről. Az ökológia felrajzolhatja azt a jövőképet, amely szerint a Föld alkalmatlanná válik nemcsak az emberi élet, de még a patkányok fennmaradása számára is. Az ökonómia beszámolhat arról, hogy az igényfejlesztésre épülő piacgazdálkodás következtében nemcsak keleten, hanem nyugaton is kialakulhatnak az igénykielégítő nagyvárosok körül a szükségleteket sem kielégíteni képes nyomorgyűrűi a hajléktalanoknak.

Akik ökológiáról és közösségről beszélnek, aligha tartozhatnak azok körébe, akik abban reménykednek, hogy az igénykielégítések paradicsomának

országhatárát hátha sikerül Hegyeshalomtól Békéscsabáig keletre tolni. Olvasom a Magyar Katolikus Püspöki Kar minap megjelent körlevelét: Igazságosabb és testvériesebb világot! Megtudom belőle az alábbiakat: "A gazdaság óriási teherterele az államadósság. 1995 végére a külföldi bruttó adósságállomány meghaladta a 31 milliárd dollárt, a nettó adósság pedig a 16,8 milliárd dollárt. A probléma gyökerei mélyre nyúlnak. A felvett kölcsönöket nem használták fel hatékonyan, a hitelfelvételeket újabbak és újabbak követték, egyre drámaibban növekvő kamatterhekkel. 1993-ban a belső eredetű államadósság is aggasztóan megugrott. (Az 1990.évi 1412 milliárd forintról 1994 végére 3775 milliárd forintra nőtt, a kamatterhek a költségvetési kiadások 30 %át teszik ki.)

Az elmúlt év januárjában A Bokor két nemzetközi konferenciát rendezett a Rege szállóban. Az egyik előadó elmondta, hogy a Német Szövetségi Köztársaság évi hat milliárd márkával támogatja a harmadik világot, a harmadik világ pedig évi nyolc milliárd márka kamatot fizet a Német Szövetségi Köztársaságnak.

Külföldi újságírók rendre megkérdezik, hogy van-e a Bokornak valami alternatívája a Magyarországra érkezett piacgazdálkodással szemben. Azt szoktam válaszolni nekik, hogy van bizony: a teljes osztozás társadalma. Már csak jelentkezőkre van szükség, akik azt meg is valósítják.

Szoltsenyicin Rákosztály című regényében beszélget két elvtárs, mind a kettő megjárta a Gulagot. Az idősebb mondja a fiatalabbnak: Elvtárs, ne tévesszék meg a szenvedései: a kapitalizmust örökre elvetette a történelem.

Nem a magántulajdon az emberhez méltó élet biztosító, hanem az adás, az Istenből való mindent adás hatalma, s az ebből kinövő tulajdonforma. Huszonöt évvel ezelőtt írtam a KIO-ban az alábbiakat, s ma is tartandónak gondolom.

Az adás tulajdonformája - (Ezek után felolvastam a KIO ily című 58f numerusát, amelyet a Koinónia olvasói számára itt nem reprodukálunk, de megtalálhatják az elhangzottakat a KIO 404-405. oldalain.)

A szociális piacgazdálkodás lehetőségeibe belesimuló környezetvédelem fogja biztosítani az emberiség túlélését? Nem tudom. A történelem nem kiszámítható. Ötven esztendővel ezelőtt azt gondoltuk, hogy a földalatti kisközösségek fogják biztosítani az egyház túlélését hazánkban. A Vatikán keleti politikája 1964-ben részleges megállapodást tudott kötni a Magyar Népköztársasággal, s az mondatott és mondatik, hogy ez a megállapodás biztosította a túlélést, és nem az, hogy Jézus nevében megtöltötték a kisközösségeket építők és a katonáskodást megtagadók a börtönöket. Ennek - nem elvi, hanem gyakorlati-történelmi - megítéléséhez, úgy gondolom, még hiányzik a

történelmi távlat. Ma ugyanolyan jellegű alternatíva előtt állunk, mint félszázaddal korábban. Rábízzuk magunkat a hatóságok erőfeszítéseire, a trón és az oltár újra alakuló és erősödő szövetségére, avagy - ezekre is kérve Isten áldását, mint minden egyéb jószándékú erőfeszítésre - megteremtjük a piacgazdálkodás korában is a jézusi alternatívát: a mindenkit befogadni akarás, a semmiféle kiváltságot nem ismerés, a konfliktusokat fizikai erőalkalmazás nélkül megoldani akaró szeretet alternatív és kontraszt társadalmát? Mindebből nem sokat valósítottunk még meg, de azért őrizzük a Veszta-tüzet. Ennek szimbóluma ma - többek között - egy név: Bokorliget, melynek mai materiális tartalma: 25 hektár legelő, egy néhány családot nyaralásra befogadni képes épület, két betongarázs ifjúsági nyári táborozások szolgálatában. Lesz-e belőle több is? Utat mutató? Isten tudja.

Köszönöm a meghívást és a figyelmet.

SZÉKELY JÁNOS

NE KÉNYSZERÍTSÉK ARRRA A TÁRSADALMAT, HOGY HÁZASSÁGNAK KELLJEN NEVEZNI AZ AZONOS NEMŰEK EGYÜTTÉLÉSÉT!

A kereszténység és a katolikus egyház nem ítél el senkit a nemi irányultsága miatt. A Biblia arra tanít, hogy minden ember Isten képmása, Isten gyermeke. Minden ember tiszteletet érdemel. A katolikus egyház azt tanítja, hogy senkit sem szabad diszkriminálni, megvetni, kizárni a közösségeinkből a nemi irányultsága miatt (vö. *Ferenc pápa, Amoris laetitia* 250).

Ugyanakkor a Biblia azt is tanítja, hogy a nemiségnek a Teremtő által akart célja a férfi és a nő egységének, szerelmének megélése és – ettől elválaszthatatlanul – a gyermekáldás (vö. Ter 1,27-28). Ezért a Biblia az

azonosneműek közötti szexuális kapcsolatot a nemiség Isten által adott céljával, természetével ellenkezőnek, helytelennek, bűnnek tartja. „Ne hálj férfival úgy, ahogy asszonnal szokás hálni! Ez gyalázatos dolog!” (Lev 18,22) „Ha valaki férfival hál együtt úgy, ahogy asszonnal szoktak együtt hálni, ez utálatosság, amelyben mindketten részesek, ezért meg kell halniuk, vérük visszahull rájuk.” (Lev 20,13) Szent Pál apostol az Istentől való eltávolodás egyik legfőbb jelének nevezte az erkölcstelenséget, és ezen belül az azonosneműek közötti nemi kapcsolatot: „Isten igazságát hamissággal cserélték fel, s inkább a teremtmény előtt hódoltak, mint a Teremtő előtt, aki mindörökké áldott, ámen. Ezért szolgáltatva ki őket Isten a saját gyalázatos szenvedélyeiknek. Asszonyaik a természetes szokást természetellenessé váltották fel. A férfiak hasonlóképpen abbahagyták az asszonnal való természetes életet, egymás iránt gerjedtek vágyra, vagyis férfi férfival üzött ocsmányságot.” (Róm 1,25-27)

A Biblia meggyőződése tehát az, hogy van egy objektív, gyönyörű isteni rend, amely bele van teremtve a világba, az atomokba, a galaxisokba, a sejtjeinkbe, a lelkünkbe. Ez az objektív isteni harmónia a nemiség esetében azt jelenti, hogy a nemiség természetes, a Teremtő által szándékolt célja a férfi és a nő szerelmének megélése és a gyermekáldás.

Ha egy ember azt tapasztalja magában, hogy azonos neműek iránt (is) érez nemi vonzalmat, akkor ez azt jelenti, hogy valami megsérült az illető személy nemiségében. Ahogyan vannak szintévesztő emberek is, akik például a kéket zöldnek látják.

A Biblia és az egyház senkit sem ítél el a nemi irányultsága miatt. Nagyon sok oka lehet annak, hogy valaki az azonos neműek iránti vonzalmat kezd érezni magában. Alapvetően nem genetikai okai vannak ennek. Vannak egyetértő ikrek, ahol az egyik gyermek heteroszexuális, a másik homoszexuális lett. Genetikailag hajlamot lehet örökölni, de ez nem determinálja az illető személyt. A leggyakoribb ok a férfi homoszexualitás kialakulásában a szimpatikus, közeli apa-figura hiánya.

Mindenesetre a Biblia és az egyház nem mond ítéletet. Nem tudhatjuk, mi minden vezetett egy ember életében ennek a nemi irányultságnak a kialakulásához.

A nemi irányultság általában nem 100%-os. A legtöbb azonos neműek iránt vonzó ember lelkében van egy olyan rész is, amely képes a másneműek iránti vonzalomra. *Joseph Nicolosi* drámai erejű könyve (*Healing of Homosexuality*, New Jersey 1992) 10 olyan valóságos élettörténetet ír le, ahol homoszexuális vonzalmat érző személyek lassan, sok esetben nagy belső küzdelmeket, fájdalmakat és gyönyörű katarziszokat végigélve elindulnak a heteroszexuális szerelem irányába.

Az egyház azt kéri az LMBTQ személyektől és az őket képviselő egyesületektől, hogy ne tekintsek a gyűlölet (homofóbia) megnyilvánulásának azt, ha mi hiszünk abban, hogy létezik egy gyönyörű, objektív isteni rend a szerelemmel kapcsolatban. Tolerálják ezt a nézetünket. Ne kényszerítsék a társadalmat arra, hogy házasságnak kelljen nevezni az azonos neműek együttélését. Ahogyan a szintévesztők sem várják el azt másoktól, hogy a kéket ezentúl kékek és zöldek is lehessen nevezni, és a kettőt mostantól a társadalom egyenértékűnek tekintse.

Ne kényszerítsék rá az iskolákra, hogy a gyermekeket és a fiatalokat az ő ideológiájuk szerint kelljen nevelni (vö. *Gabriele Kuby*, *A nemek forradalma*, Budapest 2008, 59). Ne büntessék meg azt a cukrást, aki nem szeretne azonosneműek „esküvőjére” az ő neveikkel ellátott tortát készíteni (vö. *Rod Dreher*, *The Benedict Option*, New York 2017, 84). Ne büntessék azt az egyházi iskolát, amelyik nem kíván felvenni olyan tanárt, aki azonos neművel él együtt, vagy aki az LMBTQ ideológiát igyekszik átadni a gyerekeknek.

Ne kényszerítsék a városokat arra, hogy ezt az ideológiát kelljen végignézniük az utcákon. Örülnének, ha a társadalom tiszteletben tartaná minden kisgyermek jogát arra, hogy legyen édesanyja és édesapja.

Azt szeretnénk kérni, hogy gondolkodhassunk és élhessünk a magunk meggyőződése szerint, főként nevelhessük ebben a meggyőződésben a gyermekeinket. Úgy gondolom, az igazi tolerancia ezt jelenti.

(A szerző szombathelyi megyéspüspök, megjelent: <https://vasarnap.hu/2019/08/30/szintevesztes-es-homoszexualitas/>)

INCZÉDY PÉTER

A PÉNZ-PÓRÁZ KÉT VÉGE

Régi történet, ha az a húsz év, ami eltelt azóta, egyáltalán régivé avathatja. Talán a rendszerváltoztatás dátuma teszi ennyire régivé. Onnan számítva ugyanis mintha új időszámítás kezdődött volna ebben az országban. Mert egyébként történhetett volna akár napjainkban is a piacgazdaságnak mondott munkaerő-gazdálkodási kereslet-kínálat alkujának mérlegén. Ahogyan ma mondják, a humán erőforrás gazdálkodás input-output rendszerében.

Akkoriban egy országos ismertségű, több ezer dolgozót foglalkoztató nagyvállalatnál dolgoztam. Termékeinket az ország teljes területén használták, keresték, kedvelték. Ennek az üzletágnak voltam a vezetője, amikor megkeresett egy neves multinacionális cég képviselőjében két úr az akkori munkakörömhöz hasonlóan vélt állásajánlatukkal. Érdekes megbeszélés volt. Elmondom röviden.

Mindenekelőtt közölték, hogy tájékoztak a magyarországi jövedelmi viszonyokról és ennek ismeretében 1500 USA dollárt tudnak ajánlani fizetesként. Ez akkoriban igen kedvező javadalmazási kategóriába tartozó összeg volt, több mint a duplája a gyári fizetésemnek. Igyekeztem pókerarcot vágni a hallottakra, hogy ne a fizetés legyen a központi kérdése ennek a beszélgetésnek. Értettem - mondtam, de most arról szeretnék tájékozódni, hogy mi lesz a feladatom a cégnél - tettem fel a kérdést. A két úr összenézett, majd azonnal felemelte 200 dollárral az összeget s visszakérdeztek, hogy így már közelebb kerültünk-e a megállapodáshoz. Milyen megállapodáshoz? - kérdeztem. Még nem is esett egy szó sem a feladataimról.

Újabb összenézés következett újabb 200 dolláros emeléssel, de én újra visszatértem az alapkérdésemhez, mi lesz a munkaköröm, hol lesz a munkahelyem? A konkrét válasz helyett ismét emelés volt válasz. Nem tágitottam továbbra sem a feladatköröm megismerésétől, mire a két úr - nem tudván mire vélni makacskodásom - átment a másik szobába tanácskozni. Visszatérve megtették az utolsó fizetési ajánlatot - 2500 dollárra emelve az összeget. Ez mind nagyon vonzó és igen gáláns ajánlat - próbáltam ismét rátérni a munkaköröm részleteire, amikor az egyik úr félbeszakított - ha önt nem motiválja a pénz, akkor ebből a megállapodásból úgysem lesz semmi - zárta le az ismerkedésünket s udvariasan elkészöntünk egymástól. Így engedtem el a pénz-póráz végét s maradtam válasz nélkül, vajon mi is lett volna a teendőm, ha behunyt szemmel elfogadom az ajánlatot.

KIRÁLY IGNÁCZ

BOKORMISSZIÓ

A missio küldést jelent. Valaki, valakit, valamire. Bokorhoz tartozóként, küldve érzem magam. Egy szent láncolat ilyen-olyan láncszeme vagyok: Atya küldte Jézust, Jézus Gyurka bácsit, ő pedig engem és én...? Világosan akarok fogalmazni. „Építeni az okosság zablájába fogott szenvedéllyel lehet.” (Keresztury D.).

A Bokor kisközösségek hálózata. Már csak ez. Sok, jóra törekvő ember, kevés személyességgel működő rendszere. Bokor, mint mozgalom, alig nyilvánul meg. Szép dolog „egyfelé haladni párhuzamos pályákon” (Sinkovits I.). Elég ez nekünk? Az a személyesség van sorvadóban, mely egy rendszeregységre, egy szimmetrikus együttműködésre jellemző kell, hogy legyen. A rendszeregység olyan, mint a bolygók közelséget és távolságot szépen megtartó rendje. A szimmetrikus együttműködés pedig, az egymáshoz szervesen kapcsolódó építkezést jelenti.

Önmeghatározásunk a Jézustól tanult szeretetre épülne, ha ebben lényegében egyet értenénk. Virtuálisan egyet értünk (úgy látszik), de a konkrét kifejtésben nagy a szórás: az erős kontúrral képviselt alapvető illemszabályoktól, az egyénileg kimazsolázott, liberális könnyedségig, minden megtalálható. Ez a tényállás, hosszú évek óta. Itt az ideje belső misszióink meghirdetésének. Akik nem gondolják, hogy küldetésük van (felülről és belülről vezérelve), azokra ez nem vonatkozik. Akik úgy gondolják, hogy a Jézustól indított láncolatba akarnak tartozni, azoknak az alábbi megfontolni valókat javaslom.

Veszélyeztetettség természetes és állandó kihívás. Mozgalmilag is, és személyesen is. „Az új világ kísértései... árnyaltabbak és veszélyesebbek a diktatúránál.” - mondta Heitz Feri 91-ben.

1./ Belefárad az ember abba, hogy igyekezete nem hozza meg azt a minimális gyümölcsöt sem, amely a további munkálkodás erőforrása lenne. Az évek hullámhegyeket és hullámvölgyeket mutatnak. Személyileg és mozgalmilag is. „Az ember csak egyszer-kétszer képes életében igazi fellángolásra.” - írja Merza Jóska. Én annak a nemzedéknek vagyok tagja, melynek a bokros virágkorunkról, az üldöztetés jut eszembe. Könnyű volt teher alatt nőni a mi pálmánknak. Az 1991-es debreceni zsinaton mondta Gyurka bácsi: „A tanítványelfogyás következtében rohadunk... azaz rohad, aki rohad, és rohadok én is, és lobogás helyett kesergék, és jobb időket várok.” Én nem kesergék. Megállapítom, hogy öregszen és fáradok. Vannak küldetési feladatok, melyeket elengedek, az utánam jövő generációkra hagyományozok, hagyományoznék. Vannak elvek, melyeket el nem engedek. Ha a jézusi értékrendet elengedném, életem értelmét veszíteném el. A só tisztaságát őriznem nekem is kötelesség, akkor is, ha köszvényesen fájó ujjaim már nem úgy hintik az ízesítést, mint régen.

2./ Elcsábulási lehetőségek lengenek körül. Dinamikusan élő mozgalmakat szent irigységgel nézem és nosztalgizálásba menekülök: „bezzeg a hetvenes években...”. Mégsem vágyom el más mozgalmakba. Ez nem erény, de tény. Igaz, hogy sokféle virágról méhecskeként, gyűjtögetőként élek, de a nektárt a Bokor kaptárába szeretném hozni. Nem igaz, hogy ez is a korommal jár. Régen is voltak nagy kifutású irányzatok (Regnum, Fokolare...) és mégsem vágytam el. Azért nem, mert itt találtam testvérbarátokra, akik csilingeléseikkel és méltatásaikkal segítették fejlődésemet. „A kulcs a testvériség komolyan vétele!” - mondta Garay Bandi. „A jézusi barátságokat újítsuk meg!” - biztatott Andi néni. Az elcsábulás legnagyobb ellenereje a testvérbarátság.

3./ Hiányérzete mindig van az embernek. Tudatosan ennek pótlására igyekszünk. Ösztönösen, főként másoktól várjuk ezek teljesülését. Micsoda

sikertörténetek vannak a nyugatiasított keleti misztikákról, az ezotérián át, a wellness kereszténységig! „Pszichohigiénés wellness” kelendőbb, mint „Jézus evangéliumi perspektívája és provokációja.” (Máthé Tóth A.). Lehet, hogy ez alkat kérdés is? Nem vágyom nyaralás, világjárás címen még a tengerhez sem, mert a szükséges és elégséges regenerálódáshoz egyszerűbb és olcsóbb lehetőségeim vannak. Ilyen karakterrel könnyű konzervatívnak (értékőrzőnek!) lenni. Ez sem erényem, csak tény. Kínos az, mikor ezt felém fejlődési hiányossággént jelzik. „Elégedetlenségből születik a vágy, a vágyból a tett” (Melocco M.). De milyen tett? A lelépés vagy a megújítás tette? Mintha a „küldetés” sorrendje ez lenne: beleszületett katolikusság, belépéses Bokor, tovább lépés új lelkiségbe... „A barátság előtt értékítélet kell, a barátságban bizalom kell.”-írta Seneca. Önkényezettő hiányérzeteimmel úgy szeretnék bánni, hogy „el ne vétsem a csilingelést”. Gyurka bácsi biztatását nem akarom felejteni: „Semmi módon el ne engedjük egymás kezét és értesüljünk egymás eszméiről és gyakorlatáról.”

4./ Szemlélet változásokra buzdít minden és mindenki. Jó. Addig jó, amíg ez a jézusi alapjaink meg nem kérdőjelezésére épül. Korrekciós megtérésekre épül az ember fejlődése és nem alapok szüntelen lecsérélésére. Amikor azonban Jézus is csak egy a többi nagy személyiség között, szeretet értelmezése egy a számtalan értelmezés között, akkor óvatos távolságtartást veszek fel. Ebben is van kiktől tanulnom. „Hogyan lehet ott a Lélek, ahonnan a szellem elmenekült?” – írja Merza. Tudom, hogy az évtizedek és alapító atyánk hatására, sok lényegyet kibontó, de nagyon is korhoz, személyhez kötött tételt is fogalmaztunk, melyek „szent tehennként” rögzültek. Ezek újra gondolásának és félre tételének szellemi és spirituális feltételei megvannak körünkben. Élünk is ezekkel erősen. Azonban minden rádiózás valami jobb, szebb beírásáért van.

Minden helyzetfelismerés és beismerés, ha megoldást nem is mindig ad, de a kezeléséhez ad elhatározható dolgokat. Megtehető, szorgalmazható, az élet rám eső kis zugában. Hát nem az egész Bokorban? Számomra nem. Személyes kapcsolatokban élek. A Bokor számomra azon testvérbarátaim köre, akikkel valós személyes kapcsolatom van. Ha ebben a körben használható teszünk, mondunk, akkor ez hat mások köreire is, ha közkinccsé tesszük. Ha a címzettek nyitott fülűek és nyitott szívűek. Miért ne lennének azok, ha a jobb emberré, a jézusibb emberré válás mozgató mindannyiunkat?! „Zárt kerítéseink ideje lejárt. Ezek arra valók voltak, hogy ne lássunk ki és ne lássanak be” (Melocco M.). A látni akarásra és a látni engedésre épül fejlődésünk.

A Bokor missziós terület. Mindenki küldve van, mindenkire. A bokormegváltó gondolatok és ötletek után itt az ideje a személyes, egymást megajándékozó, belső apostolkodásnak. Közkinccsé tett életjelenségeink és azok tudatos áramoltatása, olyan belső erőforrásunk lesz, mely akár morális megújulási mozgalommá is képes emelni hálózatunkat.

Mi lenne, ha...

- kisközösségeink közkinccsé tennék szellemi anyagaikat és az ezekből levont tanulságaikat?
- lelkigyakorlatos előadásaink anyagát mindannyian megismerhetnénk,
- ha lelki programjaink elmékedései mindannyiunkat gazdagíthatnának?
- ha karitatív életünk közösségi és egyéni munkálkodása megjelenne néha közös dolgaink kincsetárában?

Nagyobb fejlődésre biztató erő nincs annál, mintha valaki láthatja testvérbarátai igyekezetét és gyümölcseit!

BAJAI ÉVA

FELTÉTEL NÉLKÜL?! (ELMÉLKEDÉS)

Jézus egy minket feltétel nélkül szerető Mennyei Atyát hirdet meg. Meghirdeti ugyanakkor Isten Országát, annak példa nélkül magas etikai követelmény-rendszerével együtt. Nincs itt ellentmondás?! Ennek szándékozom a végére járni a magam szerény módján, azaz úgy, hogy a kérdőjel – legalább számomra – eltűnjön...

Isten feltétel nélküli szeretetének talán az a legfőbb bizonyítéka, hogy mindenkit meghív az Ő Országába. Aki ezt a meghívást őszinte örömmel fogadja, az keresni fogja; mivel viszonzhatja Isten szeretetét. Fel fogja ismerni, hogy neki hasonlóan szeretnie kell mindenkit. ahogy Isten teszi. Lassan rátalál – persze nem kevés jézusi segédlettel – az osztozás, a szolgálat és az ellenséggel is megbékélni akarás útjára. Közben Isten munkatársává válik; megpróbálja többeknek kézbesíteni azt a meghívást, amelyet maga is emberi közvetítéssel kapott. Ez az út persze nem olyan sima és egyenes, mint ahogy e pár mondatos összefoglaló vázolja. Az ember sokszor azon veszi észre magát, hogy már megint az ellenkezőjét, de legalábbis mást csinál, mint amire Isten elhívta. A Mennyei Atya azonban türelmes. Vár a kapuban, sőt: elém jön, ha végre újra elindulok Felé, és megbocsát hetvenszer hétszer is.

Állítom tehát, hogy Isten szeretetének és meghívásának az Ő Országába nem *feltétele*, hogy az ember az Ország törvénye szerint éljen. Az Isten akaratának megfelelő élet-alakítás a meghívás *következménye* kell legyen! Másik oldalról: Isten Országának törvényeinek figyelmen kívül hagyása nem jelenti azt, hogy Isten megvonja

szerepét az ilyen embertől. Nem, hiszen kisüti rá napját és neki is esőt ad... Persze ez nem jelenti azt, hogy veszélytelen vállalkozás úgy élni, hogy csak magunkra vagyunk tekintettel, embertársaink szükségletei pedig hidegen hagynak minket. Így élni nem veszélytelen, mert ha valaki tudja – elsősorban Jézustól -, hogy mit vár tőle Isten, mégsem teszi azt, akkor bizony kihátrált Isten Országából!

Mennyei Atyám! Hálát adok Neked a Te feltétel nélküli szeretetedért! Azért, hogy szeretsz engem, és ezzel az emberi méltóság legmagasabb fokával ajándékoztál meg! Hálát adok, hogy Országodba hívtál és munkatársadul fogadtál! Bocsáss meg, hogy újra és újra méltatlanná válok ajándékaidhoz! Bocsáss meg, hogy újra és újra nagyobb vonzást gyakorol rám a bűn, mint a Te törvényeid! Köszönöm, hogy Te mégis újra és újra visszafogadsz engem Országodba! Amen.

BARCZA BARNA

RENDAHAGYÓ ELMÉLKEDÉSEK (JÓ-SZÁNDÉKÚ TÉVEDÉSEINK)

Lázadás az értelem egyeduralma ellen.

Át akartuk érteni, egészbe látni Jézus tanítását, életét. Eme célunk megvalósításához értelmi jellegű erőfeszítések állandó és sokszor túlfeszített sorozatára volt szükség. Egyrészt tehát szokásunkká, magatartásunkká vált az értelmi tevékenység. Egyre fokozódó egyeduralmával kezdte kiszorítani az érzelmi kiegészítéseket. Mondjuk csak meg: fáradttá tett, kimerülté, szürkévé, lapossá. Azt mondtuk, hogy egyedül az értelem világossága képes bennünket eligazítani a kaosz homályában. S ha valaki egyéb megközelítéseket is javasolt a „valóság”, vagy a „misztérion” megragadására, azt elutasítottuk, mint ellenőrizhetlent, mint megfogalmazhatatlant, mint olyat, amiről nem tudunk beszélni. A logikának kétségtelenül éles és célravezető fegyvere nemcsak az ellenfél gyenge pontjait operálta ki rövid úton, hanem belőlünk is kimetszett valamit. Csak nem a szívünket? Vajon a valóság csak megfogalmazható igazságokat tartalmaz? Nincs a fogalmi rendszeren túl valami, aminek megragadásáról nem volna szabad lemondanunk? Különbösen miért írta volna le Rabindranath Tagore e sorokat: „Hogy a szavaknak értelmük van, az a nehézség. Ezért kell a költőnek mértékbe és versbe faragni szavait, hogy az értelem kissé béklyóba szoruljon, s az érzésnek meglegyen a lehetősége, hogy kifejezésre jusson”. Ó, dehogy lázadok én az értelem irányító, eligazító szerepe ellen.

De igenis fellázadok egyeduralma ellen! Még a természettudományos feltalálók is beismerik, hogy rengeteg probléma megoldása sokkal mélyebb rétegekben valósult meg, mint a tudat szintje. Poincaré mondja: „A logika az, amivel bizonyítunk, az intuíció az, amivel feltalálunk.” Állandó racionális erőfeszítéseinkkel nem fojtottuk el magunkban az intuícióra való képességünket? – melyről Henri Bergson így ír: „Intuíció a neve annak az intellektuális megérzésnek, mellyel valamely tárgy belsejébe helyezük magunkat, hogy megtaláljuk azt, ami abban egyetlen és kifejezhetetlen”. Nem éppen hitünk tárgya olyan, ami egyetlen és kifejezhetetlen? S ha a ráció segítségével sok mindent ki is fejezünk belőle, nem kellene nyújtózkodnunk, hogy lényünk egészével igyekezzünk megragadni?

A folytonos és állandó feszített tempó

Be akartuk vasalni magunkon Jézus tanítását. Feladatok, tevékenységek, önkontrollal szelektált percek hézagatlan rendszere lett életünk. Feszített iramban teljesítettünk. A lelki élet sztahanovistáivá igyekeztünk válni. Nagy iramot diktált ez irányban érzékennyé tett lelkiismeretünk. Uram, ne haragudj, belefáradtan abba, hogy folyton csak teljesítsek. Lassan már a tényleges teljesítmények sem töltötték el örömmel a szívemet. Igen, tudom, meg kell fogni magunkat. Megóvni a szétfolyástól, ellustulástól. Szükség van iskolás dresszurára is. De az ember nem marad örökké iskolás, egyszer csak nagykorúvá válik. Mintha mi elfelejtettünk volna nagykorúvá válni, és akkor is cipeltük magunkkal a tréning-ruhát az edzésre, amikor már szerelmesek akartunk lenni. Házasodási korára az ember általában már kisportolja magát. Uram, lehetetlen, hogy állandóan feszített, hősies magatartásokat kívánj tőlem. Bár minden okod megvan rá, mégsem hiszem, hogy gyanakvásodban állandó imperatívuszokkal fárasztasz és merítesz ki. Mert ha így lenne, akkor én fellázadok! Noszlopinál olvasom: „Tanárok és nevelők épp az értékesebb növendékeknél tapasztalják azt az erkölcsi dacot, amely azért követ el csupán valamely hibát, mert eredetileg szabad lélekkel nem hibázott volna, de mégis parancsolták, hogy ne tegye. A parancs: bizonyos gyanúsítás, mert rossz törekvést tételez fel”. /A szeretet lélektana és bölcselete/

Edison azt mondja: „A lángész egy százalék ihlet és kilencvenkilenc százalék veríték.” De most éppen azt tartom felismerésnek, hogy a kilencvenkilenc százalék veríték megölte bennünk az egy százalék ihletet.

A lazítás elmaradása

Kihagytuk a ritmus = feszülés + lazítás természetes egyensúlyából a lazítást. Régi malmokban láthattuk: ha a molnár túl gyorsan öntötte a szemet a garatra, az megszorult, a gép nem bírta elnyelni, nem bírta ilyen sebesen befogadni, és így a garat felett felhalmozódás következett be, a működési egyensúly felborult, mert a gép „fejnehézzé” vált. Mi is ilyen „fej-nehézzé” váltunk, mert a befogadás természetes folyamatát nem követte a vele arányos mértékű „felszívódás”. A megértést nem követte az átélés, az eszmélődés, az „aktív csend”-ben sokirányú asszociációval való „megkötés”. Talán azért, mert féltünk az „elvesztegetett időtől”. Liba-tömésnek vetettük alá magunkat, de ettől csak elhájásodtunk, még jobban elnehezedtünk. A csendet csak valami negatív módon fogtuk fel, mint szellemi, vagy akarati tevékenységek szüneteit, melyek hossza vagy szaporasága rontja a teljesítménystatisztikát. Léthiányt láttunk benne, ürességet. Nem ismertük meg azt a csendet, ahol a lélek eszmélődik, csodálkozik, megittasul, az értés után „látni” kezd. Nem tudtuk, hogy a csend lehet „a lélek térdeplő helyzete az Isten előtt”. Másokkal láttatni csak az tud, aki maga is lát! Mi meg csak értettünk. Van olyan szabadidő, amikor az ember a különböző irányból érkező benyomásokat engedi egymásra. Hatni, és lelke mélyén ötvöződni. Ez az a titokzatos műhely, ahol a színtelen gondolatok meleg színeket kapnak, grafikából festmény, a metszetből dombormű lesz. Tudatom vásznára az értelem csak fekete fonállal sző, de tudatalatti világom mozgásba hozott titokzatossága színes szálakat sző bele alulról. E nélkül nem lesz szavam másokat magával ragadó, nem lesz hiteles, nem lesz egyénien meggyőző. Mozdulatlanul fekszem a rekamién. A Beethoven szimfónia egyszerűen megemeli és viszi magával a lelkem. Mintha csak imádkozna! -- észlelem a második tételnél. Egyidejűleg bekapcsolódnak azok a gondolatok, melyeket egy közösségben az imádságról mondtunk. Távolok nyílnak, asszociációk születnek. Ellenőrizhetetlenül, de boldogító, valami újat szülő varázssal működik a „boszorkány-konyha”, s mikor az Úr elé kerülök, lelkemben már minden regiszter működésbe lépett: a szegyéntől, bűnbánattól kezdve a boldogító elragadtatásig. - Közben fel kell ugorjak, hogy papírra vessek valamit, ami nagyon kikíváncozik belőlem, hisz úgy érzem, hogy csordultig tele vagyok. És fogalmazok gondolatokat, melyek a papíron csak szürkén szerénykednek, de már alkalmasak arra, hogy mozgásba hozzák valamelyik testvérem lelkét... Aztán kopogtatnak, és jön dialógusra az éppen beütemezett személy. Lassan indul a beszélgetés, tapogatózva rázódunk hozzá a témához. Türelemesen válaszolok a kérdésekre. Egyre jobban belelendülök, aztán egy ponton megérzi a partner, hogy most már tapintatlanság közbeszólással megszakítani azt, aki „látja azt, amit

mond”. S ha csillapítva lendületem, elhallgatok, csillogó szemén látom, hogy nemcsak a pergő vita alkalmas arra, hogy embereket közelebb vigyen Istenhez. Vajon milyen tervekészítés, milyen lelki-vezetői ökonómia tudja nekem megmondani, hogy mennyi időt tölthetek el ott a rekamién? Vagy az idő-elszámoláskor melyik rovatba kellene ezt bejegyezni? Elvesztegetett, vagy megnyert idő volt ez?

(1973)

(folytatjuk)

VERSEK

HABOS LÁSZLÓ

Esőember

Barnabás fiamnak

Nem érted,
 hogy miért kelt fel, s miért süt a nap,
 ha felnézel az égre mindennap,
 de örülsz melegének.
 Nem érted,
 hogy miről szól megint neked a dal,
 amit újra énekelni akarsz,
 de örülsz zenéjének.
 Nem érted,
 hogy miért nyílt szánk hálaimára,
 hogy miért is gyúlt a gyertya lángra,
 de örülsz a fényének.
 Nem érted,
 hogy miért állít meg ismét kezem,
 ha elhagyod a körülzárt kertet,
 de örülsz ölelésének.

Véremtől vérzek

Miért bántasz
 amikor én szeretlek téged
 bántásod úgy fáj
 eltörött tükörképem
 Miért marsz húsomba
 mikor az asztalon ma is van éték
 frissen sült kenyeret
 s égi szavakból írt könyvet
 találsz a terítéken
 és pár csepp könnyet
 a pohár borban
 ma nem adhatok többet.

Miért bántasz
 amikor a jobbik felem testével
 táplált óvott védett
 s hullatott sokszor könnyeket érted
 bántásod úgy fáj
 mert véremtől vérzek
 Miért bántasz
 amikor ordasként üvölt érces hangod
 bántanak a szavak
 még gyenge ütésre lendült karod
 de már félek
 félek tőled s félek önmagamtól.

Sors mortalis

*önmagamnak
 (és e vers olvasójának)*

Sorsom
 tán, hogy költő legyek
 gondolataim,
 (ó, mily kevés)
 gondolatait
 (ó, mily merész)
 valahogyan rímbe szedtem.
 Kaptam –
 mondják – költői vénát,
 szépérzékét,
 (talentumként)
 s lám az élet
 (ami amúgy az Úré)
 sodort felém néhány témát.
 Leírtam
 hát könyvbe sok versem,
 olvashatjátok,
 (elsőként az Isten)
 – ja, hogy égbekiáltó,
 (mint oly sok minden)
 a sorok közt van el

HORVÁTHNÉ BAJAI ÉVA

Születésnapra

Kilencvenéves az alapítód, Bokor –
 Meglepetés Neki ez a kis rímcsokor.
 Ajándék, mellyel meglepem
 e hideg téli reggelen.

Paptanárnak az Úr öt korán elhívta,
 ha lányra mosolygott, azért meg se szidta.
 (Legjobb nekem itt Vácott hallgatni Veled,

Istenem, hadd legyek egészen a Tied!)

Mire felszentelték, a Föld már rengett,
 Gyüleletről, s nem szeretetről zengett.
 De mikor szétvált az Oltár meg a Trón,
 Új világ nyílt ki: Eu-angelion.

S kezdte ő hirdetni ország-világnak,
 A parasztfiúnak, s a polgárleánynak.
 -Térjen meg a tőkés? Arra nem érek rá!
 Magyarázta tettét rettegett ÁVÉHÁ.

Nem jött kötél, csak sokévi börtön.
 (Majd odakinn időm másképp töltöm,
 Népet ezután nem gyűjtök magam köré;
 Balek már nem leszek én soha többé!)

Szabadult, s hajtotta az a szomjas lelke,
 Jézusunk szavait ő ízekre szedte.
 S csak ezekről beszélt (fontos mi lenne más?)
 Így lett tavasz újra, a „másod-virágzás”.

Múltak az évek; nőtt Bokor és Karaj,
 megingott néha alattunk a talaj.
 S ahogy lassan-lassan a diktatúra puhult,
 Az elvtárs, meg az úr egyre jobban tunyult.

Később meg eljött a nagy-nagy módszer-váltás,
 Biz’ nem tudom, testvér; átok ez, vagy áldás.
 Ne ezt firtasd Te sem; zsoltárt énekelj,
 S ha gyermekhangon szól, rá Te így felelj:
 „Az Úristen őriz engem”.

VEÉR ISTVÁN TAS

Morfondír
 (ars dialecticae)

Ha csak befelé hajlok
 ponttá válok majd.
 pont.. .. – le kellett írnom, mert nem látszik.
 kifelé nyúlva céloom
 az egyenes, azaz -----
 --> a végtelen.
 Végtelen.
 Le kellett írnom, mert nem látom.

(2017.szept.20.)

MIKLOVICZ LÁSZLÓ HOMÍLIA

Három Istenképről:

- *Az amalekiták ellenküzdő Izraelt egy velük harcoló Isten segíti (2Móz17,8-13: Mózes kitárt karját tartva győznek a zsidó seregek);*
- *Pál egy olyan Jézust mutat be, aki ítélkezik (2Tim 3,14-4,2);*
- *Jézus olyan Istenről beszél, aki megadja az embernek mindazt, amire szüksége van". (Az erőszakos özvegy és a bíró, Lk18,1-8)*

A három szentírási rész és szinte azt mondhatnánk, hogy: három istenkép. Valójában az ember számára a legfontosabb kérdés az, hogy mit gondol az Istenről, milyen az Isten, melyek az Isten legfontosabb tulajdonságai? Ha ezekre a kérdésekre jó választ sikerül adni, akkor az ember rendeltetészerűen tudja használni az életét. A hívő ember komolyan veszi Jézus azon felszólítását, hogy „Legyetek tökéletesek amint a ti mennyei Atyátok is tökéletes!” Az Isten tökéletes, nincs hiány benne, meg kell ismernünk az ő teljességét. Jó, jó, de miben áll a tökéletesség vagy az ember részéről a tökéletességre törekvés?

Kell, hogy tudjak fogalmat alkotni az Istenről! Ha nem tudok, akkor csak tartalom nélküli szöveg számomra Jézus mondata. Ha pedig helytelen fogalmat alkotok az Istenről, akkor az életem is rossz irányt vesz, miközben azt gondolom, hogy jó úton járok. Mondhatnám: jóhiszeműen becsapom magam.

Megismerhető-e az Isten és ha igen akkor hogyan? Azt hiszem kijelenthetjük, hogy megismerhető, hiszen rendkívül sok információ áll rendelkezésünkre Vele kapcsolatban. Ha ez nem így lenne, Jézus nem mondhatta volna, hogy olyanok legyünk mi is mint az Isten. Pál apostol (2Tim3,14-4,2) mintha megadná a választ a feltett kérdésünkre: „Gyermekkorod óta ismered a Szentírást: ez megadja neked az útmutatást ahhoz, hogy a Krisztus Jézusba vetett hit által eljuss az üdvösségre.” Az üdvösségre eljutni egy és ugyanaz, mint Istenhez hasonlóná válni, de mindenképpen erre a hasonlóságra törekedni.

Tehát Isten megismerését szolgáló leggazdagabb forrásunk a Szentírás. Sajnos van egy kis probléma a szentírással kapcsolatban. Nem mindegy, hogy melyik részét olvassuk és azt hogyan értelmezzük. (Nem is beszélve a fordításokkal együtt járó értelmezési különbségekről.) Nézzük pl. a ma elhangzott részeket. Az ósz.-i olvasmány egy olyan Istent mutat be, aki a választott nép mellé áll a harcban és segít nekik: József „kardélre hányta az amalekitákat és hadi népüket”.

A teremtés könyvéből pedig tudjuk, hogy minden ember Isten gyermeke, tehát egymás testvérei vagyunk, de legalább felebarátai. Hogyan segíthet az Isten egyik

gyermekének, hogy az legyilkolja a másikat? Még emberi viszonylatokban is abszurdum, hogy a szülő segítsen egyik fiának, hogy megölje a másik fiát.... Nem is beszélve arról, hogy a Jézus által bemutatott szeretet országában nemhogy a fizikai bántalmazásnak, gyilkosságnak nincs helye, de még a harag tartásnak sem.

Tehát a mai ósz.-i rész nem ad olyan támpontot, ami alapján megismerhetnénk az Isten legfontosabb tulajdonságait és igazodhatnánk ezekhez. Valójában a Mózes második könyvéből felolvasott rész végén azt kellene mondani, hogy „Ez a zsidó nép eredettörténete” és nem az Isten ígéje. Azt viszont megállapíthatjuk, hogy a zsidó nép akkor és ott így gondolkodott az Istenről.

Azt is megállapíthatjuk, hogy az ő istenképük is változott, fejlődött az évszázadok során. Sőt azt is hozzátehetjük, hogy a mi istenképünk is változik az idő tengelyén. Emlékezzünk csak vissza, hogy gyerekkorunkban miket gondoltunk az Istenről és most miket gondolunk. A kérdésünk tehát továbbra is kérdés: Milyen az Isten?

Sajnos Pál apostol leveléből sem kapunk pontos választ, ugyanis Pál egy olyan Jézust mutat be, aki ítélkezik. Ellentétben a valódi Jézussal, aki nem ítélkezni, hanem megmenteni jött. Az Isten, mint Atya sem akarja elítélni, kárhözatra küldeni a rendetlen gyermekeit, hanem irgalmassága okán megmenteni akarja őket, kihúzni a bajból. Emlékezzünk csak vissza a tékozló fiú példázatára, vagy az elkóborolt bárány estére, vagy az elveszett drachma megkeresésére.

Pál apostol leveléből azonban két tanácsot megfogadhatunk, amelyek közvetve a tökéletesség felé segítenek bennünket. Az egyik, amit már említettünk is: a szentírás tanulmányozását ajánlja a figyelmünkbe, mondván, hogy az: „jól használható a tanításra, az érvelésre, a feddésre s az igaz életre való nevelésre, hogy az Isten embere tökéletes és minden jóra kész legyen.” A másik pedig: Jézussal összhangban arra buzdítja az olvasót, hogy „hirdesd az igét, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan. Érvelj, ints, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel!” Tekintsük ezeket a páli biztatásokat házi feladatnak a jövő hétre! Vegyük elő mindennap a szentírást és olvassunk el belőle pl. egy evangéliumi részt és kíséreljük meg elmondani valakinek!

Tehát az elmélkedésünk elején megfogalmazott kérdésünkre: ti. „Milyen az Isten?“, most sem kaptunk kielégítő választ.

Akkor most nézzük meg az evangéliumot, hátha kapunk valami támpontot a kérdésünk megválaszolásához! Először is néhány megállapítást kell tennünk az ev. részletéről. Első hallásra úgy tűnhet, mintha a helyes imádságról szólna, mint ahogyan az a rész, amely az éjszaka idején barátját háborgató és vendégeinek

kenyeret kérő emberről szólt. A mai példázat ugyanannak az „életképnek” a női változatát tartalmazza, mint amelynek férfi változatát a felzörgetett barát példázata. A példázat megszokott értelmezése: „Az állhatatos imát Isten meghallgatja!” Ha most eltekintünk a részletes elemzéstől, a példázat mondanivalóját így fogalmazhatjuk meg: „Ha már egy ilyen tisztességtelen bíró is végül igazságot szolgáltat az özvegyasszonynak, mennyivel inkább megadja Isten az embernek azt, amire szüksége van”. Tegyük azonban hozzá, hogy nem az ember „állhatatos imádkozásának” hatására – hiszen az effajta szekálásra csak igaztalan bírónak és az éjszaka közepén felzörgetett barátoknak van szükségük.

Hanem „eleve”, „önmagától”, egyszerűen azért adja meg, mert ő mindenkinek jó Atyja – ahogyan a napfényt és az esőt sem „kitartó imádkozás” hatására adja igazaknak és bűnösöknek egyaránt. Tehát a példázat mondanivalója nem az, hogy „Isten még inkább igazságot szolgáltat választottainak, mint az igaztalan bíró az özvegynek”, hanem az, hogy Isten megadja az embernek a valóban szükségeset. Azért tegyük gyorsan mondanivalónkhoz, hogy a kitartó, a rendszeres imádságnak bizony komoly hatása van, de nem olyan értelemben, hogy a szerető Atyát befolyásolhatjuk vele, hanem saját magunk viselkedését formálhatjuk Istennek tetszőbbé.

Milyen az Isten? Egy válaszkísérlet: Olyan, aki feltétel nélkül, erőszakoskodásunk nélkül is szeret bennünket és ingyen megbocsát. Ez jellemzi az Ő országát is, amelyet a személyválogatást és kiváltságot nem ismerő ajándékozó szeretet életterének nevezhetünk. Nekünk is ilyen tulajdonságok kimunkálására kell törekednünk és ha ebben kérjük a segítségét bízhatunk benne, hogy meg is kapjuk...

(2019.okt.20. évk. 29. vasárnap)

GRATULÁLUNK!!! A KOPP-SKRABSKI-DÍJ SZAVAZÁS VÉGEREDMÉNYE 2019-BEN

A házaspároknek adható közönségdíjat **Orbán Péter és Lévai Zsuzsa gyogyepedagógus, tanár – orvos** vehették át.

A házaspár öt gyermek felnevelése mellett több példaértékű társadalmi innovációval foglalkozik. 35 éve házасok. Zsuzsa 1983-ban a SOTE harmadéves medikájaként megtagadta a honvédelmi ismeretek tantárgy lögyakorlatát: „Gyógyítani szeretnék, nem löni!” 1984 őszén a gyogyepedagógus Péter sorkatonai behívót kapott, s polgári szolgálatot kért. Két hónapja voltak házасok, amikor 1985. februárban 34 hónapra bebörtönözték. Tudták, hogy vállalásukat csak életük hátralévő évtizedei hitelesíthetik! Péter megszervezte a Fecskepalota üdülőt a Vértesben: 26 év, 35.000 fogyatékos, egészségkárosodott ember közösségi rekreációja. Emellett három évtizede hiánypótló nonprofit szolgáltatások a rekreáció, lakhatás, foglalkoztatáspolitikai területein. Egy amerikai (Ashoka Found, USA 1995) és egy európai (Világgazdasági Fórum, Davos 2007) díj a sikeres társadalmi innovációkért. Zsuzsa bátorítása: „Csináld, hisz az ÉLET aközben múlik el, míg készülünk rá...”. Ma Zsuzsa Magyarország legfiatalosabb rezidense: háziorvosi szakvizsgára készül, hogy amíg csak teheti, orvosként is szolgálhassa a beteg gyógyulását.

